

«ԱՌՈՂՋԱՐԱՐԱԿԱՆ ՖԻԶԻԿԱԿԱՆ ԿՈՒՆՏՈՒՐԱ՝ ԿԻՆԵԶԻՈԼՈԳԻԱ»
ՔԱԿԱԼԱՎՐԻ ԿՐԹԱԿԱՆ ԾՐԱԳՐԻ ԸՆԹԱՑԻԿ
ՄՇՏԱԴԻՏԱՐԿՄԱՆ ՀԱՇՎԵՏՎՈՒԹՅՈՒՆ

Աղյուսակ 1

1. Մշտադիտարկման խմբի կազմը /անուն, ազգանուն, պաշտոն կամ կուրս/		
Ղեկավար	1	Գևորգ Նալբանդյան
ՊԴ կազմից անդամներ	2	Արևիկ Ղարիբյան
	3	Տիգրան Պետրոսյան
	4	Արմենուհի Մելքոնյան
	5	Եվա Բարեղամյան
Ուսանող անդամներ	6	Նարեկ Գևորգյան
	7	Սոնա Դանիելյան
Արտաքին շահակից	8	Մկրտիչ Ավագյան
	9	Անահիտ Աղաջանյան

Աղյուսակ 2

2. Մշտադիտարկվող կրթական ծրագիրը Առողջարարական ֆիզիկական կուլտուրա՝ կինեզիոլոգիա 101401.02.6	
Ուսուցման ձևը /առկա, հեռակա/	Առկա
Շնորհվող որակավորումը	Սպորտի բակալավր
Ծրագրի մեկնարկային տարին	2020-2021
Ծրագրի նախորդ մշտադիտարկման ամսաթիվը (առկայության դեպքում)	-
Ծրագրի նախորդ վերանայման ամսաթիվը	-

3. Նախորդ մշտադիտարկման արդյունքներով ծրագրի որակի բարելավմանն ուղղված միջոցառումների պլանի կատարողականը			
	Միջոցառում (գործողություն)	Կատարողականը	Ժամկետ
1.	Կրթական ծրագիրը մշտադիտարկում անցնում է առաջին անգամ		
2.			
3.			
4.			
5.			

4. Ծրագրի քանակական ցուցանիշները						
Ուսումնական տարի	2021–2022		2022–2023		2023–2024	
	Առկա	Հեռակա	Առկա	Հեռակա	Առկա	Հեռակա
Ընդունելությունը և ուսանողական համակազմը						
Դիմորդների թիվը	73	30	68	36	38	17
Ընդունելության մրցութային ցուցանիշը	8 /ներբուհական/	8 /ներբուհական/	23.25	22	22.75	25
Անցողիկ շեմային միավորը	16	16	16	16	15	15
Ընդունված ուսանողների թվաքանակը	66	29	19	9	21	8
Ընդունելության միջին միավորը	15.75 /ներբուհական/	12.72 /ներբուհական/	29.21	27.05	30.36	28.06
Հաճախումները (%)	83.9	94.6	76.3	87	76.5	83.3
Բացակայությունների հնարավոր պատճառները	Մրցումների մասնակցություն, հիվանդության պատճառներ		Մրցումների մասնակցություն, հիվանդության պատճառներ		Մրցումների մասնակցություն, հիվանդության պատճառներ	
Ուսումնական առաջադիմության ցուցանիշները						
«Գրագանց»,	8.62%	18.6%	9.51%	37.94%	13.78%	28.68%

«լավ» և «բավարար» գնահատականների բաշխումն ըստ ուսանողների թվի (%-ով)	29.31% 62%	16.27% 65.13%	12.45% 78.03%	18.34% 43.7%	15.14% 71.06%	33.01% 38.29%
Ծրագրում ընդգրկված ուսանողների հանրագումար ային միջին որակական գնահատականը (ՄՈԳ)	77.66	79.80	73.62	81.78	68.07	82.97
Ուսանողների ներքին շարժունություն	-	-	-	+1	-	+1
Ուսանողների արտաքին շարժունություն	-	-	-	-	-	-
Սահմանափակ կարողություններով ուսանողների ներգրավվածություն	1	1				
Հեռացված ուսանողների թիվը՝ պատճառներով	Ակադեմիական պարտք, ֆինանսական խնդիրներ, անձնական դիմում	Ակադեմիական պարտք, ֆինանսական խնդիրներ, անձնական դիմում	Ակադեմիական պարտք, ֆինանսական խնդիրներ, անձնական դիմում	Ակադեմիական պարտք, ֆինանսական խնդիրներ, անձնական դիմում	Ակադեմիական պարտք, ֆինանսական խնդիրներ, անձնական դիմում	Ակադեմիական պարտք, ֆինանսական խնդիրներ, անձնական դիմում
Ուսուցման իրավունքը վերականգնած ուսանողների թիվը	14	5	23	5	10	2
Ներքին և արտաքին շահակիցների հետ անցկացված հարցումները						
Ուսանողների կողմից դասախոսների	<u>ՀՖԿՄՊԻ-ում դասավանդման որակի և դասընթացի</u>		<u>ՀՖԿՄՊԻ -ում դասընթացի և դասավանդման</u>			

գնահատման արդյունքներ	արդյունավետության գնահատում	որակի ու արդյունավետության գնահատում. 2022-2023 ուստարի, 1-ին կիսամյակ ՀՖԿՍՊԻ-ում դասընթացի և դասավանդման որակի ու արդյունավետության գնահատում. 2022-2023 ուստարի, 2-րդ կիսամյակ	
<p>Ուսանողների կողմից ուսումնառման դակ ռեսուրսների գնահատման արդյունքներ</p>	<p>Բուժում կրթության մեջ ժամանակակից տեխնիկական ռեսուրսներով (օրինակ՝ ինտերակտիվ լսարաններով) ապահովվածության մակարդակը այս տարի նույնպես բարձրացել է նախորդ տարվա նկատմամբ: Վերջինիս «գերազանց» գնահատողների տոկոսը 23%-ից բարձրացել է 29%, «լավ»-ինը՝ 44%-ից 48%:</p> <p>Բուժի այս տարվա շրջանավարտներն առավել բարձր («գերազանց» և «լավ») գնահատականներ են տվել բուժի հետևյալ ռեսուրսներին/ծառայություններին.</p> <ul style="list-style-type: none"> • Ինստիտուտի կարիերայի կենտրոնին (73%՝ նախորդ տարվա 60%-ի դիմաց) • Լսարանների վիճակը և կահավորանքը (71%՝ 	<p>Բուժում իրականացված բարեփոխումները լսարանների վիճակի և կահավորման վերաբերյալ տարեց տարի դրական դինամիկա են արձանագրում:</p> <p>Հարցված շրջանավարտները ուսումնառման դակ ռեսուրսը գնահատում են կամ գերազանց կամ լավ:</p> <p>Այս կրթական ծրագրի բակալավրիատի շրջանավարտները բուժի կողմից տրամադրվող ռեսուրսները գնահատել են հետևյալ կերպ.</p> <ul style="list-style-type: none"> • «Լսարանների վիճակը և կահավորանքը»՝ 100% լավ • Մարզադահլիճների վիճակը և 	

	<p>նախորդ տարվա 63%-ի դիմաց)</p> <ul style="list-style-type: none"> • Ինստիտուտի համակարգչային սրահների վիճակը, կահավորանքը և մատչելիությունը (70%՝ նախորդ տարվա 60%-ի դիմաց) • Համացանցի մատչելիությունը բուհում (65%՝ նախորդ տարվա 63%-ի դիմաց) • Ուսումնական լաբորատորիաների հագեցվածությունը սարքավորումներով (58%՝ նախորդ տարվա 49%-ի դիմաց): <p>Ստացվում է, որ 2022թ-ին բարելավվել են բուհի նշված բոլոր ռեսուրսներն ու ծառայությունները:</p>	<p>կահավորանքը՝ 42% գերազանց, 33% բավարար, 25% անբավարար</p> <ul style="list-style-type: none"> • Ուսումնական լաբորատորիաների հագեցվածությունը սարքավորումներով՝ 50% գերազանց, 42% բավարար, 8% անբավարար • Ինստիտուտի համակարգչային սրահների վիճակը, կահավորանքը և մատչելիությունը՝ 41% գերազանց, 17% լավ, 42% բավարար • Համացանցի հասանելիությունը ԲՈՒՀ-ում՝ 42% գերազանց, 25% լավ, 25% բավարար • Գրադարանի կահավորվածությունն ու գրադարանային ռեսուրսների հասանելիությունը՝ 58% գերազանց, 33% լավ, 8% բավարար • Մասնագիտական գրականության առկայությունը՝ 42% գերազանց, 25% լավ, 8% բավարար, 8% անբավարար: 	
--	---	--	--

<p>Ուսանողների կողմից կրթական և լրացուցիչ խորհրդատվությունների գնահատման արդյունքներ</p>	<p>Ուսանողների կեսից ավելին մեծամասամբ իրազեկված են իրենց իրավունքների և պարտականությունների, բուհում առկա ուսման վարձի զեղչման կարգի, ինչպես նաև մասնագիտության կրթական ծրագրի (նպատակ, վերջնարդյունք, որակավորման շնորհում, աշխատանքի հնարավորություններ և այլն) վերաբերյալ: ՑԲ էջն ունի առաջնային նշանակություն ինստիտուտի գործունեության և իրականացվող բարեփոխումների մասին տեղակատվության հաղորդման տեսանկյունից: Ուսանողների 57%-ը բուհի ֆեյսբուքյան էջից են տեղեկանում վերջինիս գործունեության և իրականացվող բարեփոխումների մասին, դասախոսներից՝ 44%-ը, իսկ բուհի պաշտոնական կայքից՝ 30%-ը</p> <p>Ուսանողական գիտական ընկերության կատարած աշխատանքից գոհ են ուսանողների միայն 37%-ը, որը կապված է այն հանգամանքի հետ, որ ուսանողների գրեթե 40%-ը</p>	<p>Բուհում ներքին շահակիցներին իրենց վերաբերելի ողջ տեղեկատվությունը փոխանցվում է պաշտոնական մեյլինգի («sported.am») միջոցով: Սակայն, ՈԱԲ մշտադիտարկումները պարզել են, որ այդ համակարգը թույլ կիրառելիություն ունի ուսանողների կողմից: Վերջիններս նշում են, որ անհրաժեշտ տեղեկատվություն կամ նյութեր ստանում են շփումների կամ այլ հարթակների միջոցով:</p> <p><u>ՊորՖեսորադասախոսական կազմի և ուսանողական համակազմի ֆոկուս խմբային քննարկում</u></p>	
--	---	---	--

	<p>ը ծանոթ չեն կամ չեն առնչվել վերջինիս գործունեության հետ:</p> <p>Ուսանողական խորհրդի գործունեության մասին նույնպես շատ ուսանողներ (33%) տեղյակ չեն և միայն 41%-ն է գոհ վերջինիս գործունեությունից: Բացի իրազեկվածության բարձրացումից, ՈՒԽ-ի առավել ակտիվ գործունեությունը ուղղված ուսանողների խնդիրների բացահայտմանն ու բուհի ղեկավարության մոտ դրանց բարձրաձայնմանը (օրինակ՝ կապված ուսման վարձերի ու զեղչերի հետ), նույնպես մեծ ազդեցություն կարող է ունենալ վերջինիս հեղինակության բարձրացման և ճանաչման վրա:</p> <p>Ինչ վերաբերում է բուհում կրթության որակին, ՀՖԿՍՊԻ ուսանողները հիմնականում գոհունակություն են արտահայտել այս հարցի շուրջ: Չնայած որոշ դժգոհություններին (օրինակ այն, որ դասախոսներ լավ չեն տիրապետում արդյունավետ ուսուցման մեթոդներին, չունեն պատասխանատվության բարձր զգացում,</p>		
--	--	--	--

	<p>մոտիվացիա), ՀՖԿՍՊԻ ուսանողները բարձր են գնահատում բուհի դասախոսների արհեստավարժության մակարդակը. 83%-ը համարում է, որ ՊԴ կազմից շատերը կամ գրեթե բոլորը արհեստավարժ, հմուտ մասնագետներ են:</p> <p>Հարցվածների 42%-ը կարծում է, որ բուհում ուսումնական գործընթացը տալիս է իրենց անհրաժեշտ պրակտիկ հմտություններ, 47%-ին մասամբ է տալիս, իսկ 7.6%-ին գրեթե չի տալիս այդպիսի հմտություններ:</p> <p>ՀՖԿՍՊԻ գնահատման համակարգում հաճախումներին 20 միավոր հատկացնելու վերջին որոշմանը դրական են վերաբերում ուսանողների գրեթե կեսը՝ 53%-ը:</p> <p>Ստուգարքները քննություններով փոխարինելու բուհի որոշմանը ուսանողների գրեթե կեսը՝ 46%-ը բացասաբար է վերաբերում: 20%-ը չեզոք կարծիքի են, և միայն 29%-ն են դրական վերաբերում այս որոշմանը:</p> <p>ՀՖԿՍՊԻ ուսանողների գերակշիռ մեծամասնությունը՝ 69%-ը ոչ մի</p>		
--	--	--	--

	<p>գիտահետազոտական աշխատանք չի իրականացրել: Վերջինիս պատճառը կապված է ինչպես կրթական ծրագրերում համապատասխան պահանջների, այնպես էլ ուսանողների մոտ համապատասխան մոտիվացիայի պակասի հետ: Շատերը ակնկալում են նյութական խրախուսում/վարձատրություն, բուհի կողմից ներգրավում որևէ հետաքրքիր հետազոտական նախագծում կամ համապատասխան կրեդիտներ՝ գիտահետազոտական աշխատանքներում առավել շատ ներգրավվածության դեպքում:</p>		
<p>Ուսանողների կողմից պրակտիկայի գնահատման արդյունքներ</p>	<p>Մասնագիտական պրակտիկան այս տարի կազմակերպված է եղել պրակտիկայի ծրագրին համապատասխան՝ ըստ հարցվողների 65%-ի: Պրակտիկայի նպատակը հասկանալի/մատչելի է եղել կինոգիոլոգների 82%-ին, կինեգիոլոգների 76%-ը պրակտիկան արդյունավետ է համարել գիտելիքի և գործնական կարողությունների մակարդակի բարձրացման տեսանկյունից, Պրակտիկայի ընթացքում</p>	<p>Կրթական ծրագրի հարցված ուսանողների գրեթե կեսն (46%) է պրակտիկայի սկզբում տրվել պրակտիկայի ծրագիրը և տեղեկատվություն դրա անցկացման գործընթացի վերաբերյալ: Այդ տեղեկատվությունը հիմնականում տրվել է ամբիոնների կողմից (78%), այլ ոչ թե պրակտիկայի բաժնի (11%): Կինեգիոլոգների կեսն(54%) է կարծում,</p>	<p>Կրթական ծրագրի ուսանողները պրակտիկան անցել են 2 և ավելի վայրերում, որը գերազանցում է 100%-ը: Հարցված ուսանողները հիմնականում փաստում են, որ պրակտիկան կազմակերպվել է ծրագրին համապատասխան: Նոր գիտելիքների ձեռքբերման տեսանկյունից 75% ուսանողները հայտնել են իրենց</p>

	<p>տեսական և գործնական առաջադրանքները պարզ և հասկանալի են եղել կինեզիոլոգների 88%-ը</p> <p>Կինեզիոլոգներից 47%-ն է համամիտ այն կարծիքին, որ ուսումնառության ընթացքում իրենց յուրացրած տեսական գիտելիքները և գործնական կարողությունները բավարար են պրակտիկ գործունեություն իրականացնելու համար: Պրակտիկա անցած ՀՖԿՍՊԻ կինեզիոլոգների 88% է այս տարի պրակտիկայի ընթացքում իրենց ձեռք բերած կարողությունները և փորձը կիրառելի համարում իրենց հետագա աշխատանքային գործունեության ընթացքում:</p> <p>Կինեզիոլոգների 88 տոկոսն է բավարարված բավարարված այս տարի ընդունող կազմակերպության աջակցությունից ու պատրաստակամությունից: Պրակտիկայի բազայում տեղի մասնագետի աշխատանքը գերազանց են գնահատել կինեզիոլոգների 53%-ը</p> <p>Պրակտիկան դեկավարող մեթոդիստի (դասախոսի) աշխատանքը գերազանց</p>	<p>որ պրակտիկան կազմակերպվել է ծրագրին համապատասխան: Պրակտիկայի նպատակը հասկանալի և մատչելի է եղել կինեզիոլոգների 69%-ի համար:</p> <p>Պրակտիկան գիտելիքների և գործնական կարողությունների մակարդակի բարձրացման համար արդյունավետ է եղել կինեզիոլոգների 54%-ի համար:</p> <p>Ուսումնառության ընթացքում յուրացրած տեսական գիտելիքները և գործնական կարողությունները պրակտիկ գործունեություն իրականացնելու համար ամբողջությամբ բավարարել են կինեզիոլոգների միայն 31%-ին, իսկ մասամբ՝ 54%-ին:</p> <p>Ընդունող կազմակերպության աջակցությունը պրակտիկայի ընթացքում ամբողջությամբ բավարարել է կինեզիոլոգների միայն 38%-ին, մասամբ՝ 37%-ին:</p> <p>Պրակտիկայի</p>	<p>գոհունակությունը: Գործնական կարողությունների ձեռքբերման տեսանկյունից պատկերը գրեթե նույնն է:</p> <p><<Պրակտիկայի ընթացքում ձեռքբերված կարողությունները և փորձը կարող են կիրառվել աշխատանքային գործունեության ընթացքում>> հարցին ուսանողների 65%-ը տվել են դրական պատասխան:</p> <p>Ուսումնառության ընթացքում տեսական և գործնական կարողությունները տեսական գիտելիքները մասամբ են բավարար պրակտիկ գործունեություն իրականացնելու համար ուսանողների 20%-ի համար, իսկ 30%-ի համար ընդհանրապես բավարար չեն: Նրանց 40%-ն է նշել դրական պատասխան: Պրակտիկան ընդունող կազմակերպության աջակցությունը անբավարար է գրանահատել ուսանողների 5%-ը, գերազանց,</p>
--	---	--	---

	<p>են գնահատել կինեզիոլոգների 47%-ը ինչ վերաբերում է պրակտիկայի տեսորի օգտակարությանն ու արդունավետությանը, ապա այս տարի փոքր ինչ բարձրացել է վերջինիս «գերազանց» գնահատողների թիվը՝ կինեզիոլոգների 35% (նախորդ տարվա 11% համեմատությամբ):</p> <p>կինեզիոլոգների գերակշիռ մասը՝ 76%-ը նախընտրում է պրակտիկան անցնել 2-րդ կուրսից, Կինեզիոլոգների 41%-ի ակնկալիքներն արդարացվել են այս տարվա պրակտիկայից:</p> <p>Հարցման արդյունքում ուսանողների կողմից պրակտիկայի արդյունավետության բարելավման առաջարկություններ:</p> <ul style="list-style-type: none"> • Կուրսնայի, որ համակարգչի միջոցով (3-7 մոնիտորի) տեսնելի պացիենտի կատարած աշխատանքը (երեխաների մոտ), հասկանալ, թե ինչն է լավ աշխատում և որ մկանախմբի թերությունները պետք է շտկել • Ուսանողներին բաժանել խմբերի, որպեսզի թերապիստի հետ լինի անհատական աշխատանք: 	<p>բազայում տեղի մասնագետի աշխատանքը գերազանց է գնահատել կինեզիոլոգների 31%-ը, լավ՝ 39%-ը, բավարար՝ 16%-ը:</p> <p>Պրակտիկան ղեկավարող մեթոդիստի (դասախոսի) աշխատանքը գերազանց է գնահատել կինեզիոլոգների 38%-ը, լավ՝ 38%-ը:</p> <p>Պրակտիկայի տևողությունը բավարար է եղել կինեզիոլոգների 38%-ը, անբավարար՝ 31%-ը, մասամբ բավարար՝ 23%-ը:</p> <p>Կինեզիոլոգների մեծամասնությունը (47%) կարծում է, որ պրակտիկայի համար 8 շաբաթը բավարար է:</p> <p>Կինեզիոլոգների գերակշիռ մասը՝ 92%-ը, կարծում է, որ պրակտիկան պետք է անցկացնել 2-րդ կուրսից:</p> <p>Կինեզիոլոգների 38%-ի համար պրակտիկայից ակնկալիքները ամբողջությամբ արդարացվել են, 46%-ի համար՝ մասամբ:</p> <p>Ըստ կինեզիոլոգների պրակտիկայի թերություններն են.</p>	<p>բավարար և լավ գնահատել է համապատասխանաբար 30%-ը, 30%-ը և 35%-ը: Մասնագետի աշխատանքը 1-5 բալային համակարգով գնահատվել է հետևյալ կերպ՝ գերազանց 40%, լավ 20%, բավարար՝ 40%:</p> <p>Պրակտիկայի բազայում տեղի մասնագետի աշխատանքի բարելավման համար ուսանողները հայտնել են հետևյալ կարծիքը՝ պրակտիկա գնալ ավելի շուտ, քան 4-րդ կուրսում:</p> <p>Պրակտիկայի տևողության մասին ուսանողների 50%-ը կարծում է, որ այն բավարար չէ պրակտիկայի նպատակներին հասնելու համար, 55%-ը կարծում է, որ 8 շաբաթը բավարար է: Նրանցից 10%-ն է կարծում, որ պրակտիկայի տևողությունը պետք է դարձնել 9 շաբաթ և ավելի:</p> <p>Ուսանողների 35%-ը գտնում է, որ անհրաժեշտ է պրակտիկան անցնել 2-րդ կուրսից սկսած, 3-րդ կուրսից պրակտիկայի</p>
--	---	---	--

	<p>2021-2022 ուստարվա ընթացում ՈԱԲ-ի կողմից իրականացվել է նաև պրակտիկայի ՖԽՔ արդյունքների վերլուծություն, ըստ որի 2021-2022 ուստարվա պրակտիկայից կինեզիոլոգներն առավել գոհ են հետևյալ պայմաններից/գործոններից.</p> <ul style="list-style-type: none"> • Պրակտիկայի սկզբում պրակտիկայի ծրագրի և պրակտիկայի անցկացման գործընթացի վերաբերյալ տեղեկատվության տրամադրում, • Պրակտիկան կազմակերպումը վերջինիս ծրագրին համապատասխան, • Գիտելիքների և գործնական կարողությունների մակարդակի բարձրացման համար պրակտիկայի արդյունավետությունը • Տեսական և գործնական առաջադրանքների հստակությունը • Ընդունող կազմակերպության աջակցությունը պրակտիկայի ընթացքում և պրակտիկայի բազայում տեղի մասնագետի աշխատանքը, և 	<ul style="list-style-type: none"> • (Կարճ) տևողությունը • Կարմիր խաչի բազայում ոչ լիարժեք գիտելիքներ մատուցելը, պացիենտներ ի քիչ քանակությունը: <p>Պրակտիկայի արդյունավետության բարելավման համար կինեզիոլոգները առաջարկել են</p> <ul style="list-style-type: none"> • Ավելացնել պրակտիկայի վայրերը/բազաները • Բազմազանություն • Պարզապես ավելացրեք պրակտիկայի ժամանակը և հիվանդանոցների շարքը, որտեղ կանցնեն պրակտիկա 	<p>Նախընտրում են գնալ ուսանողների 65%-ը, իսկ 20%-ը՝ 4-րդ կուրսում:</p> <p>Ըստ հարցվածների, պրակտիկայի առավելությունն այն է, որ հնարավորություն ունեն բուժառուի հետ շփվել, ավելի լավ հասկանալ մասնագիտությունը: Որպես թերություն, բոլոր ուսանողները նշում են պրակտիկայի ուշ սկսելը և ժամանակի սղությունը: Ուսանողների ակնկալիքներն են՝ նոր հմտությունների ձեռքբերումը: Ընդհանուր առմամբ պրակտիկայի ընթացքում ուսանողների 68%-ի համար ակնկալիքները արդարացվել են, 21-ի մոտ մասամբ են արդարացվել, իսկ 11-ի մոտ չեն արդարացվել: Ըստ իրենց պրակտիկայի բարելավման համար անհրաժեշտ է, որ պրակտիկ դասերը լինեն ավելի շատ, պրակտիկան սկսվի 3-րդ կուրսում, իսկ ժամկետները՝ երկարացվեն: Ուսանողները լավ և</p>
--	---	---	--

	<p>պրակտիկան ղեկավարող մեթոդիստի (դասախոսի) ոչ արդյունավետ աշխատանքի, ինչպես նաև պրակտիկայի ոչ բավարար տևողության հետ:</p> <p>Ըստ պրակտիկայի ՖԽՔ արդյունքների կինեզիոլոգները հիմնականում դժգոհ են մինչև պրակտիկայի մեկնելը բուհում անբավարար պրակտիկ հմտություններ յուրացնելու հանգամանքի, ինչպես նաև պրակտիկայի վայրում անբավարար աջակցություն ստանալու և պրակտիկ հմտությունները զարգացնելու անբավարար հնարավորությունների առկայության փաստի հետ</p>		<p>գերազանց են գնահատել անամենեզի քարտի օգտակարությունը՝ նշելով, որ դա օգնում է ավելի լավ պատկերացնել հիվանդությունը և բուժման արդյունքների գնահատումները: Ամփոփելով՝ 2023- 2024 ուսումնական տարվա մասնագիտական պրակտիկայի արդյունքները ուսանողների ակնկալիքները արդարացվել են 68%- համար: Պրակտիկան բարելավելու համար ուսանողների հիմնական առաջարկը վերաբերվել է դրա տևողության երկարաձգմանը:</p>
<p>Շրջանավարտն երի բավարարված ության հարցումների արդյունքները</p>	<p>Կինեզիոլոգների 63%- հայտնել է մասնագիտությամբ աշխատելու պատրաստակամության մասին Միջինում, հարցված շրջանավարտների 47% կարծիքով բուհում ուսումնառությունը մեծապես/շատ նպաստում է մասնագիտական կարողությունների և գործնական հմտությունների</p>	<p>ՈԱԲ հարցմանը մասնակցած բակալավրիատի շրջանավարտների մեծամասնությունը (74-77%) փաստում է, որ ՀՖԿՍՊԻ-ում ուսումնառությունը նպաստում է մասնագիտական կարողությունների և գործնական հմտությունների ձեռքբերմանը: ՀՖԿՍՊԻ շրջանավարտները</p>	

	<p>ծեռքբերմանը: Վերջիններս 44%-ն էլ հակված են այն մտքին, որ բուհում ուսումնառությունը որոշ չափով է նպաստում մասնագիտական կարողությունների և գործնական հմտությունների ձեռքբերմանը:</p> <p>Շրջանավարտների 42% նշել է, որ իրենց մասնագիտական կրթական ծրագիրը հագեցած է եղել մասնագիտական դասընթացներով, նույնքան տոկոսի՝ 42%-ի համար այն որոշ չափով է հագեցած եղել,</p> <p>Կինեզիոլոգների 78% իրենց դասավանդող դասախոսներին համարել են շատ արհեստավարժ, իսկ 17%-ը՝ որոշ չափով: ՀՖԿՍՊԻ-ում ստացած գիտելիքները բուհն ավարտելուց հետո համապատասխան գործատուի մոտ ըստ մասնագիտության աշխատանքի անցնելու համար լիովին բավարար են համարում կինեզիոլոգների 33%-ը, որոշ չափով բավարար՝ 46%-ը: Կինեզիոլոգների 38%-ը նշել են, որ լրացուցիչ վերապատրաստման շատ/մեծ կարիք ունեն,</p>	<p>նշում են, որ իրենց առարկայացանկում <i>մասնագիտական և պրակտիկ առարկաների պակաս է եղել:</i> Ըստ 2022–2023 թ.-ի շրջանավարտների պատասխանների՝ օտար լեզուների դասավանդումը բուհում դրական ցուցանիշ է արձանագրել: Շրջանավարտների 30%-ից ավելին նշում է, որ աշխատանքի անցնելու համար ունի առավելապես գործնական հմտություններ զարգացնելու համար լրացուցիչ կրթության կարիք:</p>	
--	---	---	--

	<p>իսկ 48%-ը՝ որոշ չափով կարիք ունեն վերապատրաստման, որպեսզի բուհն ավարտելուց հետո կարողանան համապատասխան գործատուի մոտ աշխատել: 5%-ը նշել են, որ այդպիսի կարիք չունեն:</p> <p>Այն հարցին, թե շրջանավարտներն ընդհանուր առմամբ ինչպես են գնահատում ՀՖԿՍՊԻ-ում ստացած իրենց կրթությունը, այս տարի՝ 2022թ-ին «գերազանց» գնահատողների ընդհանուր տոկոսը փոքր ինչ բարձր է նախորդ տարվա նույն ցուցանիշից: Վերջինս կազմում է 17%- 9%-ի դիմաց: «Լավ» գնահատողների տոկոսը ավելացել է՝ 57% 60%-ի դիմաց, «բավարար» գնահատողների տոկոսը 30%-ից իջել է 16%, իսկ «անբավարար» գնահատողներ այս տարի չեն եղել:</p> <p>Այս տարվա շրջանավարտների 48%-ը նշել են, որ բուհում ուսանողների գիտելիքների գնահատումը միշտ օբյեկտիվ է, 29%-ը՝ մեծամասամբ օբյեկտիվ է, 12%-ը՝ երբեմն է օբյեկտիվ, իսկ 2%-ը՝ երբեք օբյեկտիվ չէ: 9%-ը</p>		
--	--	--	--

	<p>չի պատասխանել այս հարցին: Համեմատելով նախորդ տարվա շրջանավարտների հարցման արդյունքների հետ՝ կարող ենք արձանագրել, որ այս՝ 2022թ շրջանավարտները շատ ավելի օբյեկտիվ են համարել բուհում ուսանողների գնահատման համակարգը, քան նախորդ տարվա շրջանավարտները, որը փաստում է բուհում իրականացված համապատասխան բարեփոխումների մասին: ի տարբերություն նախորդ՝ 2021թ. շրջանավարտների, այս՝ 2022թ. շրջանավարտների ավելի մեծ տոկոսն է այն կարծիքին, որ բուհում վերջերս ներդրված ծածկագրված գրավոր քննությունների համակարգը նպաստում է արդար ու անաչառ գնահատմանը (37% ընդդեմ 26%-ի), օբյեկտիվ է ու թափանցիկ (33% ընդդեմ 28%-ի): բուհում իրենց ստացած կրթությունից այս տարվա շրջանավարտներից առավել դժգոհ են կինեզիոլոգներն որոնց 16-20%-ը «բավարար» և «անբավարար» գնահատականներ է տվել</p>		
--	---	--	--

	<p>ՀՖԿՍՊԻ-ում ստացած իրենց կրթությանը: Բուհում օտար լեզուների ուսուցման արդյունավետությունը ակնհայտորեն բարելավվում է: Այսպես, եթե 2020-2021 ուստարում հարցված շրջանավարտների 33%-ն է «շատ արդյունավետ» գնահատել այն (5/5 բալլ), ապա 2022թ-ին այդ ցուցանիշը 43% է: Օտար լեզուների ուսուցման արդյունավետությունը բուհում 5 հնարավորից 4 միավոր գնահատողների տոկոսը նույնպես այս տարի բարձրացել է՝ 22-ից հասնելով 25 տոկոս թե շրջանավարտներն ընդհանուր առմամբ ինչպես են գնահատում ՀՖԿՍՊԻ-ում ստացած իրենց կրթությունը, այս տարի՝ 2022թ-ին «գերազանց» գնահատողների ընդհանուր տոկոսը փոքր ինչ բարձր է նախորդ տարվա նույն ցուցանիշից: Վերջինս կազմում է 29%՝ 25%-ի դիմաց: «Լավ» գնահատողների տոկոսը մնացել է անփոփոխ՝ 55%, «բավարար» գնահատողների տոկոսը 17%-ից իջել է 9%, իսկ «անբավարար» գնահատողներ այս տարի գրեթե չեն եղել (0.5%):</p>		
--	---	--	--

	<p>Այս տարվա շրջանավարտների 48%-ը նշել են, որ բուհում ուսանողների գիտելիքների գնահատումը միշտ օբյեկտիվ է, 29%-ը՝ մեծամասամբ օբյեկտիվ է, 12%-ը՝ երբեմն է օբյեկտիվ, իսկ 2%-ը՝ երբեք օբյեկտիվ չէ: 9%-ը չհպատասխանել այս հարցին:</p> <p>Համեմատելով նախորդ տարվա շրջանավարտների հարցման արդյունքների հետ՝ կարող ենք արձանագրել, որ այս՝ 2022թ շրջանավարտները շատ ավելի օբյեկտիվ են համարել բուհում ուսանողների գնահատման համակարգը, քան նախորդ տարվա շրջանավարտները, որը փաստում է բուհում իրականացված համապատասխան բարեփոխումների մասին:</p> <p>Ի տարբերություն նախորդ՝ 2021թ. շրջանավարտների, այս՝ 2022թ. շրջանավարտների ավելի մեծ տոկոսն է այն կարծիքին, որ բուհում վերջերս ներդրված ծածկագրված գրավոր քննությունների համակարգը նպաստում է արդար ու անաչառ գնահատմանը (37%</p>		
--	---	--	--

	<p>ընդդեմ 26%-ի), օբյեկտիվ է ու թափանցիկ (33% ընդդեմ 28%-ի):</p> <p>Մյուս կողմից՝ իջել է այն ուսանողների տոկոսը, ովքեր համարում են, որ ծածկագրված գրավոր քննությունների համակարգը մոտիվացնում է սովորելու համար (27-ից իջել է 14%):</p> <p>Բուհում ուսանողի գնահատականի վրա ազդող միակ գործոնը, որին այս տարվա շրջանավարտները ավելի բարձր դեր են տվել նախորդ տարվա հարցվողների համեմատ, դա <i>գիտելիքը կիրառելու կարողություններն</i> են: 2022թ. հարցվածների 65%-ը գնահատականի վրա ազդող հիմնական գործոն են համարել վերջինս (նախորդ տարվա 55%-ի դիմաց):</p> <p>Նշված մյուս գործոններին այս տարի ավելի քիչ նշանակություն են տվել հարցված շրջանավարտները:</p> <p>Այսպես, <i>դասաժամերին հաճախումները</i> որպես գնահատականի վրա ազդող գործոն նշել են այս տարվա հարցվածների 35%-ը (նախորդ տարվա 45%-ի դիմաց), <i>ինքնուրույն հետազոտական աշխատանքը</i> որպես գնահատականի վրա ազդող գործոն նշել են</p>		
--	---	--	--

	<p>այս տարվա հարցվածների 26%-ը (նախորդ տարվա 34%-ի դիմաց):</p> <p>Կարևոր է ընդգծել, որ գնահատականի վրա ազդող բացասական գործոններն այս տարի ավելի քիչ են հիշատակվել. <i>ուսանողի նկատմամբ դասախոսի անձնական վերաբերմունքը</i> նշել է ընդամենը 5%-ը (նախորդ տարվա 23%-ի դիմաց), <i>ուսանողի ծանոթների</i> գործոնը նշել են ընդամենը 1%-ը (նախորդ տարվա 12%-ի դիմաց), <i>գնահատական համար կաշառք տալու</i>, ինչպես նաև <i>ուսանողի ծնողների դիրքի ազդեցության մասին</i> նշել են 2022թ. հարցվածների ընդամենը 1%-ը (նախորդ տարվա 7%-ի դիմաց), որը նույնպես բուհում ընթացող բարեփոխումների արդյունք է:</p>		
<p>Գործատուների կողմից շրջանավարտների մասնագիտական կարողությունների գնահատման արդյունքներ</p>			<p>2023-2024 ուսումնական տարում ՀՖԿՍՊԻ—ի «Առողջարարական ֆիզիկական կուլտուրա՝ կինեզիոլոգիա» բակալավրի կրթական ծրագրի աշխատաշուկայի կարիքների վերլուծության արդյունքում պարզվեց, որ</p>

		<ul style="list-style-type: none"> • Կինեզիոթերապիստ աշխատանքի ընդունելիս կարևորագույն հանգամանքը բարձրագույն կրթությունն է (88,9%) և վերապատրաստումները (77,8%), սակայն պակաս կարևոր է մասնագիտական կրթությունը: • Կինեզիոթերապիստների աշխատանքի ընդունելիս մասնագիտական դիպլոմում մասնագիտական առարկաների գնահատականների կարևորության մասին գործատուների կարծիքները կիսվել են՝ 37%-ը կարևորվում է, 38%-ը՝ ոչ: • Կինեզիոթերապիստին աշխատանքի ընդունելիս մասնագիտական հմտություններից ամենակարևորներն են ընդհանուր մասնագիտական և նեղ մասնագիտական գիտելիքները, իսկ փափուկ հմտություններից՝ բժշկական էթիկայի տիրապետումը, հաղորդակցման
--	--	---

			<p>հմտություններն ու թիմում աշխատելու ունակությունը:</p> <ul style="list-style-type: none"> • Հարցման այն մասնակիցները, որոնք պրակտիկանտներ են ընդունել ՀՖԿՍՊԻ-ից, վերջիններիս հմտություններից ոչ մեկը «գերազանց» չեն գնահատել: Գործատուի մեծ մասը ՀՖԿՍՊԻ պրակտիկանտների հմտությունները հիմնականում գնահատել են «Բավարար» : • Այն գործատուները, որոնք չեն ունեցել ՀՖԿՍՊԻ պրակտիկանտներ, պատրաստ են ընդունել նրանց թե՛ պրակտիկայի, թե՛ արտագնա դասերի համար: • Ժամանակակից գործատուի հիմնական առաջարկը գործնական դասընթացների ավելացնում ու պրակտիկայի տևողության երկարաձգումն է: Առաջարկվում է նաև վերանայել դասախոսական առարկայացանկը՝ ներգրավել պրակտիկ ոլորտի
--	--	--	---

			<p>մասնագետների:</p> <p>Գործատուների առաջարկները «Կինեզոլոգիա» կրթական ծրագրի բարելամանն ուղղված</p> <ul style="list-style-type: none"> • գործատուի գլխավոր պահանջը գործնական ժամերի և պրակտիկայի տևողության ավելացումն է: • Կրթական ծրագրի արդյունավետության բարձրացման նպատակով գործատուն առաջարկում է բուհում ստեղծել կինեզոլոգիայի դահլիճ՝ համապատասխան մասնագիտական գույքով և սարքավորումներով: • Կրթական ծրագրում ավելացնել գործնական դասերը: • Ավելացնել պրակտիկայի ժամերը և տևողությունը, սկսել այն ավելի ցածր կուրսերից: • Ուսումնական պրոցեսի ընթացքում զգալի ավելացնել պրակտիկ աշխատանքներ, որը ապահովելու
--	--	--	---

		<p>համար անհրաժեշտ է ինստիտուտում ունենալ գործող մասնագիտական սենյակ:</p> <ul style="list-style-type: none"> • Գործատուները մասնագետներ պատրաստելու հարցում բուհին ուղղել են նաև ավելի խորքային առաջարկներ. • Առաջին հերթին պետք է վերանայել դասավանդվող առարկաները և դրանց դասավանդման մեջ ներառված դասախոսների կոմպետենտությունը՝ անկախ նրանց դասավանդման ստաժից և գիտական կոչումից: • Անհրաժեշտ է դասավանդման ծրագրում ներառել «Կլինիկական մտածողություն» առարկան, ավելացնել գործնական պարապմունքների քանակը՝ բարելավելով պայմանները, թարմացնել ուսանողներին մատուցվող նյութերը, խորացնել «Կենսամեխանիկա» , «անատոմիա» առարկաների դասավանդումը:
--	--	---

					<ul style="list-style-type: none"> • Պրակտիկայի եկած բուհի «լավագույն» ուսանողները հաճախ ունենում են միջինից ցածր գիտելիքների մակարդակ: Պետք է խթանել ուսանողների ինքնակրթվելու և ոչ ֆորմալ կրթության հնարավորությունները: Բացի այդ, պետք է նպաստել դասախոսների մասնագիտական վերապատրաստումների մասնակցելուն՝ որպեսզի տրված գիտելիքները ժամանակավրեպ չլինեն: <p>Գործատուներից մեկը՝ «Գյումրի» վերականգնողական կենտրոնը ցանկություն է հայտնել 6-10 ուսանողի կամ շրջանավարտի ներգրավել իր կողմից իրականացվող վերապատրաստումներին և առաջարկում է տրամադրել իր ունեցած բազան հետազոտական աշխատանքներ կատարելու և/կամ մագիստրոսական թեզեր գրելու համար:</p>	
Տվյալներ ծրագրի շրջանավարտների վերաբերյալ						
Շրջանավարտների թիվը	38	36	34	26	33	26

Ամփոփիչ ատեստավորման արդյունքներով «գերազանց», «լավ» և «բավարար» գնահատական ներ ստացածների բաշխումը (%- ով)	31.57% 15.78% 50%	36.66% 16.66% 47.22%	20.6% 17.6% 13%	34.6% 15.4% 50%	42.4% 36.4% 21.2%	15.4% 30.8% 53.8%
Հաջորդ կրթական մակարդակում ուսումը շարունակող ուսանողների մասնաբաժինը	21	3	14	4	24	1 9 այլ տարիներ նույն կրթական ծրագրի շրջանավար տ
Մասնագիտա- կան զբաղվածությա ն ցուցանիշը (%-ով)						
Ոչ մասնագիտա- կան զբաղվածությա ն ցուցանիշը (%-ով)						

Աղյուսակ 5

	Բարելավման ոլորտը/ առարկան	Պլանավորված միջոցառումը/ գործողությունը	Կատարման ժամկետը
1.			
2.			
3.			
4.			
5.			

1. ՄԿԾ մշտադիտարկման ինքնավերլուծություն՝ ըստ չափանիշների և չափորոշիչների

Չափանիշ 1. Կրթական ծրագրի բովանդակությունը և իրականացումը

Չափորոշիչ 1.1 Կրթական ծրագրի շրջանակում կիրառվող ուսումնառության և գնահատման մեթոդները նպաստում են ուսանողակենտրոն ուսուցմանը:

1.1.1 ԿԾ-ի իրականացման համար առկա է մասնագիտական որակավորում և հմտություններ ունեցող պրոֆեսորադասախոսական կազմ

Ներկայացված է «Ֆիզիկական վերականգնման» ամբիոնի, ինչպես նաև կրթական ծրագիրը սպասարկող մյուս ամբիոնների ՊԴ անձնակազմը (տե՛ս Աղյուսակ 6):

1.1.2 Բակալավրի/մագիստրոսի/լրացուցիչ կրթական ծրագրի վերջնարդյունքների համապատասխան դասավանդման և ուսումնառության մեթոդները նպաստում են ուսանողակենտրոն և որակյալ ուսուցմանը:

Ֆիզիկական վերականգնման ամբիոնում յուրաքանչյուր դասախոս առաջնորդվում է ներկայացրած թեմատիկ պլանով: Դասախոսության թեման ավարտվում է ամփոփումով: **Գիտելիքների ձեռքբերում:** Կարևոր նշանակություն ունի այն, որ ուսումնական տարվա ընթացքում դասախոսություններում ներկայացվում են կինեզիոթերապիայի ոլորտում ներդրվող նորարարական մեթոդները և կիրառվող տեխնիկաները՝ ըստ ախտաբանության կամ վնասվածքի:

Ամբիոնում ղեկավարվող մագիստրոսական և ավարտական աշխատանքներն ուղեցույց և տեղեկատվական նորարարական աղբյուր են հանդիսանում ուսանողների գիտելիքների, կարողությունների և հմտությունների ձեռքբերման համար: Դրան նպաստում են աշխատանքներում ներկայացված անհատական և խմբային հետազոտական դեպքերը, մեթոդները և ստացված արդյունքները, կատարված եզրակացությունները: Նշված աշխատանքներում զետեղված կինեզիոթերապիայի հաջողված մեթոդները նույնպես տեղ են գտնում դասընթացների շրջանակում:

Մասնագիտական հայալեզու գրականության ձեռքբերումը բուհի կողմից կարևոր նշանակություն ունի մասնագիտական գիտելիքների ձեռքբերման համար: Ամբիոնում տպագրվում են հայալեզու մասնագիտական գրականություն, սակայն դրանց քանակը բավարար չեն: Արտասահմանյան գրականության ներմուծումը, դրանց հայերեն թարգմանությունը նույնպես էական նշանակություն կունենան ուսանողների գիտելիքների ձեռքբերման համար:

Գիտելիքների ամրապնդում: Յուրաքանչյուր դասախոսություն սկսվում է նախորդ թեմայի քննարկումով, հարցերով: Օրվա թեմայի ներկայացումը կատարվում է ինտերակտիվ մեթոդներով, ամրապնդումն իրակացվում է հարցերով, քննարկումների, առաջարկությունների, բանավեճերի, քննադատությունների միջոցով:

Գործնական գիտելիքների ձեռքբերում: Յուրացման և ամրապնդման համար յուրաքանչյուր ուսանող պետք է կազմի թեմային համապատասխանող կինեզիոթերապիայի

անցկացման պլան, հիմնավորի, ներկայացնի հակացուցումները:

Որպես հետաքրքրությունը շարժող միջոց դասի շրջանակներում ներկայացվում են նորագույն տեխնիկաների կիրառման հնարավորությունը, սակայն ուսանողը ինքնուրույն պետք է ուսումնասիրի տվյալ տեխնիկան, այն ներկայացնի դասի ընթացքում, իսկ ամրապնդումը և տեխնիկայի կատարելագործումը պետք է իրականացվի դասախոսի օգնությամբ: Լսարանում պետք է քննարկվի տեխնիկայի ուժեղ և թույլ կողմերը, առաջարկվի նոր մեթոդներ:

Դասընթացը, և, կամ թեմաները հստակ կերպով արտացոլում են առաջադրված վերջնարդյունքները, որի դեպքում ուսանողը պետք է՝

- տիրապետի թեմային,
- վեր հանի առաջադրվող խնդիրները,
- կազմի կինեզիոթերապիայի համապատասխան պլան,
- ներկայացնի կինեզիոթերապիայի վարժությունների համալիրը, ներկայացնի հակացուցումները,
- ցուցադրի և բացատրի կատարման նպատակը և տեխնիկան,
- հանդես գա առաջարկություններով:

Գիտելիքների ամրապնդման և փոխանցման գործընթացը պահանջում է ունենալ կինեզիոթերապիայի դահլիճ՝ հագեցած բավարար քանակությամբ գործիքներով, մեխանոթերապիայի սարքերով: Ինստիտուտը տրամադրել է հետազոտական թախտեր և շիրմաներ, որոնք կազմում են վերը նշված ռեսուրսների նվազագույն տոկոսը: Նշված պայմաններում ուսումնական գործընթացը չի կարող ապահովել գիտելիքների մատուցման և ամրապնդման և փոխանցման լիարժեքությունը:

1.1.3 Ուսումնառության ակնկալվող արդյունքները հստակ արտացոլում են շահակիցների պահանջները:

Հաշվի առնելով արտաքին շահակիցների պահանջները, առ այն, որ նրանց մեծամասնությունը (77.8 %) կարևորում է նեղ և ընդհանուր մասնագիտական գիտելիքների ձեռքբերումը, ամբիոնը ներդրել է «Տերմինաբանություն» առարկան, որի շրջանակներում լուսաբանվում է առավելապես կինեզիոթերապիայի ոլորտին առընչվող լատիներեն և հունարեն տերմինները, նախադասությունները, քերականական առանձնահատկությունները: Ավելացվելու են ամբիոնում դասավանդվող բոլոր մասնագիտական առարկաների գործնական դասերի քանակը: Որոշ գործնական դասեր անց են կացվում կլինիկաներում՝ գիտելիքների ամրապնդման արդյունավետ իրականացման նպատակով:

Հարկ է նշել, որ հարցվածների շատ կարևոր են փափուկ հմտություններին տիրապետելը. 77.8%-ը ուսանողների տվյալ ունակությունը գնահատել են բավարար:

Հատուկ ուշադրություն է պետք դարձնել բուժման պլանի կազմելու ուսուցանմանը, քանի որ արտաքին շահառուների շրջանում հարցման արդյունքում 28.6% հարցվածները ուսանողների նշված կարողությունը գնահատել են բավարար և նույնքան քանակով՝ անբավարար և միայն 14.3%-ն է գնահատել «լավ»:

Հաշվի առնելով ներքին շահառուների պահանջները, պրակտիկայի ժամաքանակը կլինիկաներում ավելացվել է: Գնահատման համակարգի անաչառության վերաբերյալ ամբիոնում պարբերաբար անց են կացվում քննարկումներ: Ուսանողների կողմից ներկայացվել է պահանջ ավելացնել «Անատոմիա» առարկայի դասաժամերը՝ հաշվի առնելով առարկայի առանցքային նշանակությունը և այն անցկացնել մարզասարքերով հագեցած դահլիճում:

1.1.4 ԿԾ-ի շրջանակում կիրառվում է ուսումնառության ակնկալվող արդյունքներին համապատասխան դասավանդման, ուսուցման և գնահատման համակարգ, որը հասանելի է ուսանողներին:

Բուհում ներդրվել է «CLASSROOM» հարթակը, որի շնորհիվ ուսանողներին ներկայացվում է դասավանդվող նյութը, սեմինար պարապմունքների թեմաները, դրանց ընթացքում արծարծվելիք թիրախային հարցերը, առարկայի հարցաշարերը, ինքնուրույն աշխատանքների թեմաները, գրական աղբյուրների ցանկը:

Դասավանդման համակարգը կազմված է **դասախոսություններից և գործնական դասերից:**

Դասախոսություն: Հնարավորինս լիարժեք իրագործելու համար կիրառվում են հետևյալ մեթոդները. տեսական գիտելիքների մատուցում, որը կազմվում է օրվա թեմայի պլանով: Ներկայացվում է դասի թեման, արդիականությունը, վիճակագրական տվյալները, որոնք պրոյեկտորների առկայության դեպքում մատուցվում են դիդակտիկ նյութերով, ներկայացվում է թեմայի գրական աղբյուրները, ուսանողներին տրվում են գրական աղբյուրների ցանկը, որոնման ձևերը: Դասախոսությունների ժամանակ կիրառվում են շրջված լսարան, սխալ դասախոսություն մեթոդները: Դասախոսության ավարտին կատարվում է ամփոփում, տրվում են հարցեր, իրականացվում են քննարկումներ:

Գործնական դասեր: Ներկայացվում են ռեաբիլիտացիայի մեթոդները, կինեզիոթերապիայի մեթոդը, էլման դիրքերը, վարժությունների օրինակները, տվյալ ախտաբանությանը համապատասխանող տեխնիկայի ձևերը, հատուկ հակացուցումները: Հատուկ ուշադրություն է դարձվում ուսանողների ստեղծագործական, նոր մոտեցումներին և առաջարկություններին: Ուսանողները մաս են կազմում կատարման ուղեցույցին, կատարում են ճշգրտումներ և սեփական առաջարկություններ, ներկայացնում են իրենց հիմնավորումները:

Բազմագործոն գնահատման համակարգ: Ուսանողներին ներկայացվում է գիտելիքների և ինքնուրույն աշխատանքների համար տրվող բոլորնյան բալային համակարգը: Գնահատման համակարգում ներառվում են հաճախումները, ընթացիկ գնահատումը, ինքնուրույն աշխատանքների կատարումը և գիտելիքների ամփոփիչ գնահատականը (քննություն): Գնահատման անաչառության համար ուսանողներին ներկայացվում են կոնկրետ պահանջներ առարկայի վերաբերյալ, որտեղ նրանք պետք է ներկայացնեն իրենց գիտելիքները և կարողությունները: Վերջիններս նաև գնահատվում են ըստ իրենց ինքնուրույն աշխատանքների կատարման, նրանցում պահանջների իրագործման աստիճանի:

Ընթացիկ գնահատում (10 միավոր): Տարբեր դասախոսությունների կողմից իրագործվում է անհատական ձևով, սակայն սկզբունքը ընդհանուր է. դասի ընթացքում ուսանողի ակտիվությունը՝ դասերին մասնակցությունը ոչ միայն ֆիզիկապես, այլ նաև հարցերի, առաջարկությունների, քննարկումներին մասնակցելը: Ըստ առարկայի առանձնահատկության, ընթացիկ գնահատումը կատարվում է նաև թեստային հարցման, ստուգողական գրավոր աշխատանքների ձևով, որտեղ յուրաքանչյուր հարցի պատասխանը գնահատվում է կոնկրետ միավորով:

Ինքնուրույն աշխատանք (20 միավոր): Ինքնուրույն աշխատանքներն իրենցից ներկայացնում են փոքրիկ հետազոտություն առողջ մարդու հետ (հնարավորության դեպքում՝ բուժառուի հետ՝ դասախոսի խստիվ վերահսկողությամբ): Սահմանվում է կոնկրետ ժամանակահատված՝ աշխատանքը ներկայացնելու համար:

Հաճախումներ (20 միավոր): Առավելագույնը 20 միավորը բաշխվում է ողջ կիսամյակի ընթացքում ըստ ժամանակացույցի իրականացած դասաժամերի քանակի վրա:

ԿԾ-ի շրջանակներում ներդրվել է գիտելիքների ստուգման թեստային համակարգ

Կիրառվում է նաև գիտելիքների ստուգման նախագծային ձևաչափ:

Պրակտիկաների իրականացման վերաբերյալ հաճախ ուսանողները նշում են պրակտիկ փորձի զարգացման պայմանների սակավության մասին՝ պայմանավորված թերի վերահսկողության, մեթոդիստի կողմից անհատական մոտեցման բացակայության, պրակտիկ աշխատանք չանելու և մշտապես դիտորդի դերում լինելու, բազայի վատ որակի, տետրը լրացնելու դժվարության և այլ գործոնները /Աուդիտի զեկույց/:

Պրակտիկայի գործընթացն ավելի ավելի արդյունավետ դարձնելու, ինչպես նաև ուսանողների ներգրավվածությունն ու շարժառիթն ավելացնելու համար մշակեց և ներդրվեց կլինիկական /մասնագիտական/ պրակտիկայի գործընթացի ներկայացման ամփոփիչ պիլոտային ձևանմուշ: Այս մոտեցման շնորհիվ ուսանողը մեթոդիստի և բուժհաստատության թերապիստի աջակցությամբ և հսկողությամբ «վարում է» բուժառուի ապաքինման գործընթացը: Փոփոխման բովանդակությունը կայանում էր նրանում, որ որպես վերջնարդյունք որոշվեց զերծ մնալ ավանդական տետրերի ներկայացումից, այլ ուսանողի կողմից բուժառուի հետ կատարված աշխատանքների ողջ ընթացքն անհրաժեշտ էր ներկայացնել շնորհանդեսի ձևաչափով: Այստեղ կարևորվում է առանձին ներկայացնել տվյալ հիվանդության էթիոլոգիան, պաթոգենեզը, վիճակագրությունը, անամնեզը: Առանձին ներկայացվում է հիվանդի վիճակի նախնական գնահատումը, բուժման պլանը, ֆիզիոթերապիայի անցկացման ձևն ու մեթոդները, բուժման արդյունքները, վերջում որպես ամփոփում ապագա թերապիստը հանդես է գալիս առաջարկություններով: Նման ձևաչափը խթան կհանդիսանա պրակտիկայում առավել մոտիվացված ներգրավմանը, ինչպես նաև ավարտական աշխատանքների պաշտպանության ժամանակ կհանդիսանա փորձի և վստահության ձեռքբերման լրացուցիչ նախադրյալ:

1.1.5 ԿԾ-ի շրջանակում առկա են գնահատման համակարգի բարելավման մեխանիզմներ:

Գնահատումը իրականացվում է ըստ դասընթացի առանձնահատկության՝ բանավոր հարցումների, ինքնուրույն աշխատանքների, ստուգողական գրավոր աշխատանքների,

թեստային գրավոր աշխատանքների հիման վրա: Անաչառ սկզբունք ցուցաբերելու համար յուրաքանչյուր դասախոս ինքն է մշակում գնահատման չափանիշները:

- **Գիտելիքների գնահատման օրինակ:** Սեմինար պարապմունքները անցկացվում է ստուգողական գրավոր աշխատանքի միջոցով, որը ավելի ակնառու է դարձնում աշխատանքի արդյունքը և բանավոր՝ տեսասահիկների միջոցով: Տրվում է կոնկրետ ժամանակահատված, որի անփոփոխությունը նախընտրելի է:
- Տեսասահիկների միջոցով գնահատվելու համար թեմայի շրջանակում ուսանողները պետք է ներկայացնեն թեմա, պատասխանեն առաջարկվող հարցերի որոշակի քանակին, որոնց տրվում է X միավոր:
- **Ինքնուրույն աշխատանքների գնահատման օրինակ:** Գնահատման կարգը յուրաքանչյուր դասախոս մշակում է անհատական ձևով, որը նաև կախված է առարկայի առաձնահատկությունից: Յուրաքանչյուր ինքնուրույն աշխատանք նպատակահարմար է իրենից ներկայացնի փոքրիկ հետազոտություն, որտեղ կընդգրկվի մեկ առողջ անձ (հնարավորության դեպքում՝ մի քանիսը): Ուսանողին տրվում է առաջադրանք՝ թեման ներկայացնել տեսասահիկի միջոցով: Հատուկ պահանջներն են՝
  - 1. ուսումնասիրել այս կամ այն հիվանդությունը կամ վնասվածքը,
  - 2. ներկայացնել էթիոլոգիան և պաթոգենեզը,
  - 3. ներկայացնել ռեաբիլիտացիայի մեթոդները,
  - 4. ցուցադրել կինեզիոթերապիայի մեթոդները (այդ թվում նորերը) լսարանում,
  - 5. նշել կինեզիոթերապիայի կիրառման հակացուցումները,
  - 6. ներկայացնել օգտագործված գիտական աղբյուրները:

Ինքնուրույն աշխատանքները ներկայացվում են անհատական կամ խմբակային մեթոդով, ըստ ուսանողների նախընտրության:

Յուրաքանչյուր պահանջի (կետի) լիարժեք իրականացման համար տրվում է համապատասխան միավոր, որոնց հանրագումարը կկազմի ինքնուրույն աշխատանքների համար հատկացվող միավորը: Տրվում է կոնկրետ ժամանակահատված, որի անփոփոխությունը նախընտրելի է: Ինքնուրույն աշխատանքում թերությունների կամ բացթողումների դեպքում, այն հետ է ուղարկվում՝ դրանք վերացնելու և լրամշակելու համար: Եթե ուսանողը վերացրել է աշխատանքի թերությունները, գնահատվում է համապատասխանաբար:

1.1.6 ԿԾ-ի շրջանակում խրախուսվում է ուսանողի ստեղծագործական ինքնուրույնությունը և պայքարը գրագողության դեմ:

Ստեղծագործական ինքնուրույնություն ձեռք բերելու համար ուսանողին խորհուրդ է տրվում մեծացնել գիտական տեղեկատվության շրջանակը՝ կարդալով բազմաթիվ գրական աղբյուրներ, հետազոտություններ, մագիստրական և ավարտական աշխատանքներ, կատարել եզրահանգումներ, ունենալ առողջ քննադատական հայացքներ:

Հետազոտական աշխատանքների կատարման համար հաշվի է առնվում ուսանողի հետաքրքրության շրջանակը, նրա նախընտրած թեման:

Գրագողության վերաբերյալ տեղեկատվությունը տրվում է մինչև թեզերի և ավարտական աշխատանքների ներկայացնելը:

1.1.7 ԿԾ-ի շրջանակում առկա է սահմանափակ կարողություններով ուսանողների ուսուցման և գնահատման համակարգ:

ԿԾ-ի շրջանակում չկա սահմանափակ կարողություններով ուսանողների գնահատման համակարգ:

Աղյուսակ 6

1.2 Տվյալներ պրոֆեսորադասախոսական կազմի վերաբերյալ Ֆիզիկական վերականգնման ամբիոնի դասախոսներ						
Անուն, ազգանուն	Տարիք	Կրթություն, Որակավորում	Մանկավարժական ստաժ	Մարզչական ստա	Պրակտիկ ոլորտ	Գիտական աստիճան, կոչում
Նալբանդյան Գևորգ	53	ՖԿՀՊԻ	29/29		Ֆիզիկական ռեաբիլիտացիա	Մ.գ.թ., դոցենտ
Ղարիբյան Արևիկ	45	ՖԿՀՊԻ	22/25		Կինեզիոլոգ	Կ.գ.թ., դոցենտ
Ղուլյան Հասմիկ	50	ՖԿՀՊԻ	27/29		Մերսող, կինեզիոլոգ	Մ.գ.թ., դոցենտ
Ասցատրյան Գայանե	54	ՖԿՀՊԻ	9/23		Կինեզիոլոգ, Մանակական ֆիզիկական Ռեաբիլիտացիա	
Գրիգորյան Մարիյա	43	ՖԿՀՊԻ	16/21		Մերսող, կինեզիոլոգ	Կ.գ.թ., դոցենտ
Մուրադյան Արփինե	48	ԵՊԲՀ	25		Բժշկական վերահսկողության և ֆիթնես թեստավորման բաժնի ղեկավար	դոցենտ
Օհանջանյան Աշխեն	43	ՖԿՀՊԻ	12/25		Մերսող, կինեզիոլոգ	
Բաբայան Նարինե	49	ՖԿՀՊԻ	12/23		Մերսող, կինեզիոլոգ	
Մկրտչյան Հասմիկ	45	Իսաչատուր Աբովյանի անվ. Մանկ. Համալսարան	11/14		Խորհրդատու հատուկ շարժողական կարիքներ ունեցող	

					Երեխաների համար իրականացվող ծրագրում	
Ներսիսյան Մարո	75	Երևանի պոլիտեխնիկակա ն ինստիտուտ	21/54		Ինժեներ-մեխանիկ	
Մարտիրոսյան Աննա	33	ՖԿՀՊԻ	6/11		Ֆիզիոթերապիա	
Մելքոնյան Արմենուհի	45	ՖԿՀՊԻ Խաչատուր Աբովյանի անվ. Մանկ. Համալսարան	5/22		Կինեզիոլոգ Էրգոթերապիա	
Ներսիսյան Հասմիկ	41	Երևանի պոլիտեխնիկակա ն ինստիտուտ	4/10		Ինժեներ- ծրագրավորող	
Շահինյան Մարիամ	40	ԵՊՀ	4/18		Կենսաֆիզիկոս	Կ.գ.թ., դոցենտ
Անահիտ Իսախանյան	56	ԵՊԲՀ	20/34		Բժիշկ- վերականգնողա- բան	
Անդրեասյան Գայանե	42	1.Խաչատուր Աբովյանի անվ. Մանկ. Համալսարան 2.Ճգնաժամային կառավարման պետական ակադեմիա 3.Շիրակի Մ. Նալբանդյանի անվան պետական համալսարան	4/8		Հատուկ մանկավարժ, կենսաբան	
Հովակիմյան Տաթևիկ	38	ԵՊԲՀ	2/15		Էնդոկրինոլոգ, դիետոլոգ	
Մանուկյան Արման	46	ՖԿՀՊԻ	11/12		Արևելյան մերսում, Կինեզիոլոգ	
Պետրոսյան	56	ԵՊԲՀ	20/28			Կ.գ.թ.,

Տիգրան						դոցենտ
Արուսյան Վարդան	63	ԵՊԲՀ	19/44		Անեսթեզիոլոգ- ռեանիմատոլոգ	Բ.գ.թ., դոցենտ
Ավագյան Մկրտիչ	74	ԵՊԲՀ	26/51		Անեսթեզիոլոգ- ռեանիմատոլոգ, նյադարան, ասեղնաբուժ	Բ.գ.թ., դոցենտ
Ազատյան Թերեզա	52	Իսաչատուր Արուսյանի անվ. Մանկ. Համալսարան	30/36		Լոգոպեդ, դեֆեկտոլոգ, հատուկ մանկավարժ	Մ.գ.թ., դոցենտ
Հովհաննիսյան Հակոբ (Մինչև 24-25թթ)	57	ԵՊԲՀ	3/41		Օրթոպեդ- վնասվածքաբան	
Գրիգորյան Ստեփան (Մինչև 24-25թթ)	74	ԵՊԲՀ	41/51		Բժիշկ	Բ.գ.թ., պրոֆեսոր
Զախարովա Դինա (Մինչև 24-25թթ)	41	ԵՊՀ, «Հայրուսակ» Երևանի համալսարան	2/19		Բժիշկ- ֆիզիոթերապևտ	
Արսենյան Դավիթ (Մինչև 24-25թթ)	36		2		Կինեզիոլոգ	
Մովսիսյան Լաուրա (Մինչև 24-25թթ)	71	ԵՊԲՀ	10/45		Բժիշկ-մանկաբույժ, վերականգնողա	
Իսաչատրյան Լիդիա (Մինչև 24-25թթ)	57	ԵՊԲՀ	10/29		Բժիշկ- ներգատարան	Բ.գ.թ., դոցենտ
1.2 Տվյալներ պրոֆեսորադասախոսական կազմի վերաբերյալ ՄԿԾ-ի շրջանակներում դասավանդող այլ ամբիոնների դասախոսներ						
Անուն, ազգանուն	Տարիք	Կրթություն, Որակավորում	Մանկավար- ժական ստաժ	Մարզչա- կան ստա	Պրակտիկ ոլորտ	Գիտական աստիճան, կոչում

Ճաղարյան Գագիկ	68	ԵՊՀ	34			Քաղաքաշտապ նության դասախոս
Հայրապետյան Միշա	76	Բարձրագույն Մանկավարժ- մարզիչ	54	44	Ֆիզիկական կուլտուրա և սպորտ (Աթլետիկա)	Պրոֆեսոր
Հակոբյան Արմեն	73	Բարձրագույն Մանկավարժ- մարզիչ	46	8	Ֆիզիկական կուլտուրա և սպորտ (Լող)	Մ.գ.թ., դոցենտ
Մարե- Գաստարյան Նարինե	51	Բարձրագույն Մանկավարժ- մարզիչ	26	-	Ֆիզիկական կուլտուրա և սպորտ (Լող)	Դասախոս
Միխայել Աբրահամյան	77	Բարձրագ.	55	-	Ֆիզիկական դաստիարակությու ն և սպորտ /ծանրամարտ/	Մ.Գ.Թ. պրոֆեսոր
Դավթյան Եղիշ	75	Բարձրագույն Մանկավարժ- մարզիչ	37	40	Ֆիզիկական կուլտուրա և սպորտ (Բասկետբոլ)	Պրոֆեսոր ՄԳԹ
Ալեքսանյան Նաիրա	44	Բարձրագույն Մանկավարժ- մարզիչ	19	19	Ֆիզիկական կուլտուրա և սպորտ (Բասկետբոլ)	
Գոհար Ղարիբյան	50	Բարձրագույն, ՖԿ դասատու, Մ/մ մարզիչ	30	-	Մանկավարժ	ՄԳԹ, դոցենտ մարմնամարզ
Ճաղարյան Գագիկ	1957թ.	Բարձրագ. ԵՊՀ	34	-	-	Դասախոս
Ավագիմյան Գառնիկ	1974թ.	Արցախի պետ համալս. ՌԴ հրամանատարակ ան ակադեմիա	10	-	-	
Կարինե Էդուարդի Ղուլյան Էկոլոգիայի հիմնունքներ,	44	Խ.Արուսյանի անվան հայկա- կան պետական մանկավար- ժական համալսա- րան,	22	-	-	Տեխնիկական գիտություններ ի թեկնածու, Երկրաբնապա հպանության դոցենտ,

Ֆիզիկական կուլտուրայի և սպորտի էկոլոգիա, Հիգիենա, Մագիստրատուրա՝ էկոտուրիզմի հիմունքներ		որակավորում՝ «Քիմիայի և էկոլոգիայի» ուսուցչի: ՖԿՀՊԻ, Մերսոդի և առողջարարական ֆիզիկական կուլտուրայի հրահանգիչ-մեթոդիստ				Ակադեմիկոս (իսկական անդամ) Միջազգային Նյարդագիտական Ակադեմիայի
Անահիտ Ալբերտի Հարությունյան Ընդհանուր և տարիքային ֆիզիոլոգիա, Ընդհանուր և սպորտի ֆիզիոլոգիա, Մագիստրատուրա՝ Հոգեֆիզիոլոգիա, Հոգեֆիզիոլոգիայի Հիմունքներ, Հետբուհական՝ Օրգանիզմի ֆունկցիոնալ վիճակի գնահատումը	61	Ֆիզիկական կուլտուրայի հայկական պետական ինստիտուտ, որակավորում՝ Ֆիզիկական դաստիարակության ուսուցչի	40	1	-	Կենսաբանական գիտությունների թեկնածու, Դոցենտ՝ կենսաբանություն մասնագիտությամբ, Պրոֆեսոր՝ մանկավարժություն մասնագիտությամբ, Ակադեմիկոս (իսկական անդամ) Միջազգային Նյարդագիտական Ակադեմիայի
Նազելի Յուրիկի Զաքարյան էկոլոգիայի հիմունքներ, Ֆիզիկական կուլտուրայի և սպորտի էկոլոգիա, Հիգիենա, Մագիստրատուրա՝	44	ԵՊՀ, որակավորում՝ էկոլոգ-քիմիկոս	20	-	-	Տեխնիկական գիտությունների թեկնածու, երկրաբնապահպանության դոցենտ

տուրա՝ Էկոտուրիզմի հիմունքներ						
Հասմիկ Ռուբենի Աղաբաբյան Մարդու անատոմիա և ֆիզիոլոգիա, Ընդհանուր և սպորտի ֆիզիոլոգիա, Շարժումների ֆիզիոլոգիա, Մագիստրա- տուրա՝ Հոգեֆիզիո- լոգիա, Հետբուհական՝ Մարդու ֆիզիոլոգիա	62	Երևանի պետական համալսարան; Կենսաբանի, կենսաբանության և քիմիայի ուսուցչի որակավորում	20	-	-	Կենսաբանա- կան գիտություններ ի թեկնածու, դոցենտ
Նունե Գևորգի Տեր- Մարգարյան Սպորտային բժշկություն, Մագիստրա- տուրա՝ Սպորտային վնասվածքների վերականգնում, Ֆիզիկական ռեաբիլիտացիա	63	Հայկական Ֆիզի- կական Կուլտուրայի ինստիտուտ, Որակավորում՝ մարզիչ-մանկավ- արժ: Տարտուի համալսարան, որակավորում՝ Սպորտային Բժիշկ: ինտերնատուրա՝ Բուժող Բժիշկ, Յրդ կլինիկական հիվանդանոց: Կլինարդինատուր ա՝ Սպորտային Բժիշկ: Կլինարդինատուր ա՝ Ռեաբիլիտոլոգ: Կլինարդինատուր	43	7	Բժիշկ 28 տարի	Մանկավար- ժական գիտություններ ի թեկնածու, դոցենտ

		ա՝ Մանկական Ռեաբիլիտացիա				
Մելանյա Հակոբի Գասպարյան Ընդհանուր և սպորտի ֆիզիոլոգիա, Ընդհանուր և տարիքային ֆիզիոլոգիա	73	Երևանի պետական համալսարան, որակավորում՝	33	-	-	Կենսաբանա- կան գիտություններ ի թեկնածու, դոցենտ
Լուսինե Մառլենի Խաչատրյան Մարդու անատոմիա, Մագիստրա- տուրա՝ Տարիքային անատոմիա	48	Խ.Աբովյանի անվ. հայկական պետական մանկավար- ժական ինստիտուտ, որակավորում՝ կենսաբանության և քիմիայի ուսուցչուհի	7	-	-	Կենսաբանա- կան գիտություններ ի թեկնածու
Մարինե Ռուանդի Ասատրյան Կենսաքիմիա, Մագիստրա- տուրա՝ Ֆիզիկական բեռնվածության կենսաքիմի- ական հսկողությունը, Հետբուհական՝ Մարդու ֆիզիոլոգիա	66	Երևանի Պոլիտեխնիկա- կան ինստիտուտ, որակավորում՝ քիմիկ օրգանիկ	44	-	-	դոցենտ
Կարինե Գրիգորի Ռանիելյան Սպորտային բժշկություն	65	Երևանի պետական բժշկական ինստիտուտ, մասնագիտութ- յուն՝ բուժական գործ, կլինիկական	36	-	-	դոցենտ

		արդինատուրա՝ սրտաբանի որակավորում				
Մելինե Հրաչյայի Հովհաննիսյան Առողջագիտությ ուն	47	ԵՊՀ, որակավորում՝ կենսաբան, կենսաբանության և քիմիայի ուսուցիչ	27	-	2022-2024 «Առողջ ապ- րելակերպ» առարկայի մենթոր	
Վ. Գեղամյան	42	ՀՖԿՍՊԻ, մարզիչ- մանկավարժ	18	20	Մարզիկների հոգեբանական սպասարկում	Հ.գ.թ., դոցենտ 1. Ընդհանուր հոգեբանու թյուն, 2. սպորտի հոգեբանու թյուն, 3. տարիքայի ն հոգեբանու թյուն, արտակարգ իրավիճակներ ի հոգեբանությու ն
Հ. Բաբայան	73	ՀՖԿՍՊԻ, մարզիչ- մանկավարժ	48	-	Մարզիկների հոգեբանական սպասարկում	Հ.գ.թ., պրոֆեսոր 1. Ընդհանուր հոգեբանու թյուն, 2. սպորտի հոգեբանու թյուն, տարիքային հոգեբանությու ն,
Ա. Ստեփանյան	60	ՀՊՄՀ Մանկավարժությ ուն- հոգեբանություն	21	-	Մարզիկների հոգեբանական սպասարկում	Հ.գ.թ., դոցենտ 1. Ընդհանուր հոգեբանու թյուն, 2. սպորտի հոգեբանու թյուն, 3. տարիքայի ն հոգեբանու թյուն,

						4. բժշկական հոգեբանություն, 5. սթրեսի կառավարում հաղորդակցման հոգեբանություն
Թ. Սոֆյան	63	ՀՖԿՍՊԻ, մարզիչ-մանկավարժ	34	4	Մարզիկների հոգեբանական սպասարկում	Դոցենտ 1. Ընդհանուր հոգեբանություն, 2. սպորտի հոգեբանություն, 3. տարիքային հոգեբանություն, արտակարգ իրավիճակների հոգեբանություն
Ս. Արզաքանյան	44	ԵՊՃՀ Մանկավարժ ՀՖԿՍՊԻ ՖԴՏ և մեթոդիստ	17	-	Սպորտային մանկավարժություն	Ասիստենտ 1. Ընդհանուր մանկավարժություն, սպորտի մանկավարժություն,
Ա. Գաբրիելյան	53	ՀՊՄՀ	31	-	Չարգացման խնդիրներ ունեցող երեխաների հետ աշխատանք	Ասիստենտ 1. Ընդհանուր մանկավարժություն, Հատուկ մանկավարժություն
Թ. Ազատյան	52	ՀՊՄՀ Հատուկ մանկավարժ. Հոգեբան-լոգոպեդ	30	-	Հատուկ մանկավարժ. Հոգեբան-լոգոպեդ	Մ.գ.թ., դոցենտ Հատուկ հոգեբանություն
Հակոբյան	63	բարձրագույն	35	40	Մեծահասակ	ՄԳԴ,

Ելենա Ս.					ազգաբնակչություն	պրոֆեսոր
Շախյան Ալեքսան <	32	Բարձրագույն մագիստրատուրա	8	8	Մարզչական գործունեություն	ՄԳԹ դոցենտ
Արմինե Նովրուզյան	27	Բարձրագույն Լրագրող Կառավարում	4	-	4 Այժմ՝ Դատական դեպարտամենտ – Մամուլի և հասարակայնության ն հետ կապերի ծառայության գլխավոր Մասնագետ-խոսնակ	-
Զուրաբյան Անահիտ	55	մանկավարժ	28	-----	-----	ԲԳԹ
Մինասյան Իրինա	44	մանկավարժ	24	-----	թարգմանություն	մագիստրոսի
Աղաբալյան Սվետլանա	58	մանկավարժ	28	-----	-----	-----
Կարապետյան Տաթև	38	իրավագետ	7	-----	իրավունք /արբիտր/	ԳԹ
Մեծոյան Լիդա	57	մաթեմատիկ ծրագրավորող	31	-----		-----
Պողոսյան Մանյա	64	համակարգի ինժեներ	38	-----	-----	-----
Զիվանյան Դավիթ	34	քաղաքագետ	10	-----	Ռազմաքաղաքական կոնֆերանսների և գիտաժողովների կազմակերպում	ՔԳԹ
Տանաջյան Լուսինե	30	սոցիոլոգ	7	-----	Սփյուռքի հետազոտություն և կրթական ոլորտ	ՊԳԹ

Չափանիշ 2. Կրթական ծրագրի ռեսուրսային ապահովվածությունը

Չափորոշիչ 2.1 Կրթական ծրագրի արդյունավետ իրականացման համար առկա են անհրաժեշտ ռեսուրսներ

2.1.1 Կրթական ծրագրի արդյունավետ իրականացման համար ապահովված են անհրաժեշտ ռեսուրսներ, կրթական գործնական միջավայր:

Կժ-ի իրականացման հիմնական բեռն իր վրա կրում է «Ֆիզիկական վերականգնման ամբիոնը», որտեղ և նախադրյալներ են ստեղծվում կրթական գործնական միջավայրի ձևավորման համար:

Ուշագրավ է այն փաստն, որ մշտադիտարկման ժամանակահատվածում ամբիոնի 11 դասախոսներ հանդիսանում են «կլինիցիստներ» և աշխատում են տարբեր բուժհաստատություններում: Օգտվելով այս կարևոր հանգամանքից, ամբիոնում արդեն ավանդույթ է դարձել, մասնագիտական պրակտիկաներից զատ, գործնական որոշ դասեր իրականացնել տարբեր վերականգնողական կենտրոններում:

Այսպես, օրինակ՝

1. «Ֆիզիոթերապիա» առարկայի գործնական դասերը անցկացվում էին «Ալտմեդ» բժշկական վերականգնողական կենտրոնում, դասախոս՝ Զախարովա Դինա:
2. «Վնասվածքների ֆիզիկական ռեաբիլիտացիա» դասընթացը մասամբ իրականացվում էր «Քանաքեռ-Զեյթուն բժշկական կենտրոն»-ում, դասախոս՝ Հովհաննիսյան Հակոբ:
3. «Առաջին բուժօգնություն» առարկան մասամբ անց էր կացվում «Ալտմեդ» բժշկական վերականգնողական կենտրոնում, դասախոս՝ Աբովյան Վարդան:
4. «Հիդրոկինեզիոթերապիա» և «Ֆիզիոթերապիա» առարկաներն անցկացվում է «Կուրորտաբանության և ֆիզիկական բժշկության վերականգնողական ինստիտուտում», դասախոս՝ Իսախանյան Անահիտ:
5. «Մանկական հիվանդությունների կինեզիոթերապիա» դասընթացն իրականացվում էր «Ալտմեդ» բժշկական վերականգնողական կենտրոնում, դասախոս Գայանե Ասցատրյան, ինչպես նաև մանկական զարգացման կենտրոնում, դասախոս՝ Արմենուհի Մելքոնյան:
6. «Մանկական հիվանդությունների կինեզիոթերապիա» և «Աշխատանքային թերապիա» դասընթացներն արտագնա պրակտիկ ձևաչափով անկացվել են «Պորտալ» էրգոթերապիայի կենտրոնում կենտրոնում՝ դասախոս՝ Արմենուհի Մելքոնյան:
7. «Նուտրիցիոլոգիա» դասընթացն իրականացվում էր «Ալտմեդ» բժշկական վերականգնողական կենտրոնում, դասախոս՝ Տաթև Հովակիմյան:
8. Մի շարք դասընթացներ իրականացվում էին «Ուիզմոր Քլինիք» բժշկական կենտրոնում, դասախոս՝ Աննա Մարտիրոսյան:

<p>9. Մագիստրատուրայի որոշ դասընթացներ իրականացվում էր «Ալտմեդ» բժշկական վերականգնողական կենտրոնում: Ուսումնական գործընթացում ներդրված է «CLASSROOM» հարթակը: Առկա են պրոյեկտորներով հագեցված լսարաններ: ՀՖԿՍՊԻ-ում գործում է «Սպորտ ԿԱԲ» գիտահետազոտական կենտրոնը</p>
<p>2.1.2 Կրթական ծրագրի շրջանակում առկա է ուսումնամեթոդական անհրաժեշտ բազա: Լսարաններում առկա են բժշկական տապաշաններ, տարբեր գլանաբարձիկներ շվեդական պատեր, կինեզիոթերապևտիկ անհարժեշտ սարքավորումներ: Լսարաններում լիարժեք գործնական դասեր իրականացնելու համար առկա են շիրմաներ:</p>
<p>2.1.3 ՄԿԾ շրջանակում գործում են ուսանողների կարիերային նպաստող ծառայություններ: ՊԴ անձնակազմում ընդգրկված կլինիցիստների կողմից ուսանողների համար պարբերաբար իրականացվում է կողմնորոշող-խորհրդատվական և աջակցող միջոցառումներ՝ հետագա աշխատանքային գործունեություն ծավալելու առումով: Ուսանողների հետ պարբերաբար իրականացվում են շրջայցեր տարբեր վերականգնողական կենտրոններ, որտեղ ուսանողներն իրազեկվում են և ծանոթանում բուժհաստատությունների աշխատանքներին:</p>
<p>2.1.4 Ուսանողներին տրամադրվում է խորհրդատվական աջակցություն՝ ներգրավվելու բուհի գիտահետազոտական աշխատանքներում: Ավարտական և մագիստրոսական հետազոտական աշխատանքների մի մասը իրականացվում են ՀՖԿՍՊԻ «Սպորտ ԿԱԲ» գիտահետազոտական կենտրոնի հետ համատեղ, այստեղ իրականացվում են նաև դասախոսությունների գիտահետազոտական մեթոդների մասին: Կրթական ծրագրում առանձին տեղ է զբաղեցնում ԳՀՄ առարկան: Ուսանողները ներգրավված են ՈւԳԸ-ի աշխատանքներին, ակտիվորեն մասնակցում են կոնֆերանսներին: Իրականացվում են խորհրդատվության օրեր:</p>

Չափանիշ 3. Կրթական ծրագրի շրջանակում իրականացվող գիտահետազոտական գործունեությունը

Չափորոշիչ 3.1 Կրթական ծրագիրը նպաստում է գիտահետազոտական գործունեության զարգացմանը

<p>3.1.1 ԿԾ-ում առկա են դասավանդվող բոլոր առարկաների նկարագրերը, դասընթացների ծրագրերը, որոնք համապատասխանում են ԿԾ-ում սահմանված վերջնարդյունքներին: ՄԿԾ-ում առկա են բոլոր կիսամյակներում դասավանդվող առարկաների նկարագրերը, որտեղ ներառված են համապատասխան վերջնարդյունքները:</p>
<p>3.1.2 Դասախոսական կազմի հետազոտական արդյունքները ներդրվում են ուսումնական գործընթացում: Ամբիոնական հետազոտական աշխատանքներն վերականգնողական գիտության ոլորտում, իրականացվում են ՊԴԱ-ի կողմից, ներառվում են համապատասխան</p>

դասընթացների նյութերում: Այդ աշխատանքների միջոցով ուսումնական ծրագրում ներառված դասընթացները հագեցվում են ինչպես միջազգային, այնպես էլ ինստիտուցիոնալ հետազոտությունների արդյունքում ձեռք բերված նորագույն մասնագիտական ձեռքբերումներով:

3.1.3 Կրթական ծրագիրը նպաստում է գիտահետազոտական գործունեության զարգացմանը, առկա են ուսումնառության նորարարական մոտեցումների ներդրման արդյունքում լրամշակված առարկայական ծրագրեր:

Կրթական ծրագրի տարբեր դասընթացներում կատարված են որոշակի շեշտադրումներ, որոնց նպատակն է նպաստել ՊԴԱ և ուսանողների գիտահետազոտական գործունեության բարելավմանը: Մասնավորապես, բոլոր մասնագիտական դասընթացներում առավել մեծ ծավալով են ներկայացված հիվանդների ֆիզիկական գնահատման համապատասխան մեթոդները, որոնք հետազոտական ոլորտում համարվում են արժեքավոր գնահատման գործիքներ: Այս գործիքակազմի առավել լայն ներկայացումը ծրագրում ընդլայնում է ուսանողների ավարտական աշխատանքներում կիրառվող հետազոտական մեթոդների շրջանակը: Գնահատման մեթոդների յուրացմանը զուգահեռ կարևոր է համարվում նաև ֆիզիկական վերականգնման ծրագրեր կազմելու ունակության ձևավորումը տարբեր դասընթացների շրջանակներում, ինչն ուսանողին հնարավորություն է տալիս ավարտական աշխատանքում կազմել և ունենալ համարժեք միջամտության ծրագիր, ապա նաև գնահատել դրա արդյունավետությունը: Ծրագրի շրջանակներում, Ֆիզիկական վերականգնման ուղեցույցներին ծանոթանալով, ուսանողը հնարավորություն է ստանում կատարել միջամտական ծրագրերի համարժեք ընտրություն, ինչպես նաև տարբեր ծրագրերի արդյունավետության համեմատական վերլուծություն:

Գիտահետազոտական գործունեության զարգացմանը նպաստող կարևոր գործոն է նաև հատուկ գիտահետազոտական աշխատանքների տեսակներին և դրանցում կիրառվող մեթոդներին վերաբերվող դասընթացների ներդնումը կրթական ծրագրում («Գիտական հետազոտությունների մեթոդաբանություն» բակալավրիատի ծրագրում և «Գիտական սեմինար» - մագիստրատուրայում):

Իրականացվել են մի շարք առանցքային փոփոխություններ՝

- ✓ «Կինեզիոլոգիայի հիմունքներ» առարկան դասավանդվում է 1-ին կուրսի 2-րդ կիսամյակից և շարունակվելու է 2-րդ կուրսում ամբողջությամբ, /նախկինում դասավանդվում էր միայն 1-ին կուրսում, իսկ 1-ին կիսամյակում առարկայի մեջ ընդգրկված էր տերմինաբանությունը և այդ ընթացքում ամբողջ կիսամյակ անցնում էին տերմիններ/: Այժմ «Տերմինաբանություն»-ը 2-րդ կիսամյակում ուսումնասիրվում է որպես առանձին դասընթաց:
- ✓ Նպատակարար է եղել «Կենսամեխանիկա» դասընթացը ներգրավվել ամբիոնի կազմում և այն ուսումնասիրում են 1-ին կուրսում անատոմիա առարկային զուգահեռ:
- ✓ Կարևորելով «Կենսամեխանիկա» առարկան, ավելացվել է դասաժամերը:
- ✓ «Մերսման հիմունքներ» առարկան հանվել է 1-ին կուրսի դասընթացների ցանկից,

քանի որ ուսանողները դեռևս բավարար գիտելիքներ չունեն և այժմ այն սկսում են ուսումնասիրել 2-րդ կուրսից: Ի դեպ, այն տարանջատվել է 3 առանձին բլոկերի՝

ա/ Մերսման հիմունքներ – 2-րդ կուրս /3-րդ և 4-րդ կիսամյակներ/,

բ/ Սպորտային մերսում – 3-րդ կուրս /5-րդ և 6-րդ կիսամյակներ/,

գ/ Բուժական մերսում – 3-րդ և 4-րդ կուրսեր /6-րդ և 7-րդ կիսամյակներ/:

- ✓ Կրթական ծրագրում ավելացել է «Հիդրոկինեզիոթերապիա» առարկա:
- ✓ «Լող առարկան» վերափոխվել է «Բուժական լող» առարկայի, որն ավելի նպատակարար է հենց մեր մասնագետներին:
- ✓ Ձևավորվել է «Ռեաբիլիտացիայի հիմունքներ» առարկան:
- ✓ «Սպորտային դիետոլոգիա» առարկան, որն անցնում էին 1-ին կուրսում տեղափոխվել է 3-րդ կուրս և վերափոխվել է «Նուտրիցյոլոգիա» դասընթացի:
- ✓ «Գիտական հետազոտությունների մեթոդիկա» առարկան վերանվանվել է «Գիտական հետազոտությունների մեթոդաբանություն» և 2-րդ կուրսում դասավանդվող առարկանների ցանկից տեղափոխվել է 3-րդ կուրս:
- ✓ «Ընդհանուր և մասնակի ախտաբանություն» առարկան վերանվանվել է «Ընդհանուր և մասնավոր ախտաբանություն»:
- ✓ «Ինֆորմատիկա» առարկան վերափոխվել է «Տեղեկատվական տեխնոլոգիաների կիրառման հիմունքներ»:
- ✓ «Վիճակագրություն» առարկան վերափոխվել է «Վիճակագրական մեթոդներն առողջապահական ոլորտում»:
- ✓ ՄկԾ-ում ընդգրկվել են «Ռեաբիլիտացիայի հիմունքներ», «Վնասվածքների ֆիզիկական ռեաբիլիտացիա», «Ֆունկցիոնալ անատոմիա», «Ֆիթնես ռեաբիլիտացիա», «Բժշկական գենետիկայի հիմունքներ», «Մանուալ թերապիայի հիմունքներ», «Ավանդական բժշկական հիմունքները վերականգնողական գործընթացում», «Օրթոտիկա», «Բժշկական էթիկա և դեոնտոլոգիա», «Հատուկ հոգեբանություն», «Սթրեսի կառավարում» նոր դասընթացներ:
- ✓ ՄԿԾ-ից հանվել են «Կինեզիոթերապիայի պասիվ մեթոդներ», «Ֆկ պատմություն», «Հրաձգություն», «Մարզասարքերի պատրաստություն» առարկանները:
- ✓ Որոշ առարկաներ միավորվել են մեկ դասընթացի մեջ, այսպես օրինակ՝ ձևավորվել են հետևյալ դասընթացները «Ուժային պատրաստություն», «Աթլետիկայի և մարմնամարզության հիմունքներ», «Մարզախաղերի հիմունքներ»:
- ✓ «Առողջ ապրելակերպի տեսական հիմունքներ» առարկան վերանվանել է «Առողջագիտություն» առարկայի:
- ✓ «Ընդհանուր և սպորտի ֆիզիոլոգիա» առարկայի հենքի վրա ձևավորվել են «Ընդհանուր ֆիզիոլոգիա» և «Շարժումների ֆիզիոլոգիա» դասընթացները:
- ✓ «Ընդհանուր մանկավարժություն» առարկան վերափոխվել է «Հատուկ

մանկավարժություն» դասընթացով:
3.1.4 Կրթական ծրագիրը նպաստում է հետազոտությունների զարգացմանն ու նորարարություններին: ԿԾ-ի շրջանակներում հրավիրված մասնագետների հետ համատեղ իրականացվում են բաց դասեր, սեմինարներ, նոր նյութերի ներկայացում, փորձի փոխանակում /տես՝ հավելված 1/:
3.1.5 ԿԾ-ի շրջանակում կարևորվում է հետազոտական գործունեության միջազգայնացումը: Ֆիզիկական վերականգնման ամբիոնի մի շարք դասախոսների հետազոտական աշխատանքներ տպագրված են վարականշային ամսագրերում /տես աղյուսակ 7/: ԿԾ-ի գիտահետազոտական աշխատանքների շրջանակներում մի շարք դասախոսների հետազոտություններ ներառված են դրամաշնորհային ծրագրերում /տես աղյուսակ 7/:

Հավելված 1

Հրավիրված մասնագետների հետ սեմինարներ, բաց դասեր, փորձի փոխանակում

Միջոցառման անվանումը	Միջոցառման տեսակը (միջբուհական, համայնքային, պետական, համապետական, հասարակական, կամավորական, գիտական, ժամանցային և այլն)	Անցկացման ամսաթիվը	Անցկացման վայրը	Մասնակիցների քանակ
«Էրգոթերապիայի հիմունքներ» դասընթաց՝ Արմենուիի Մելքոնյան	Մագիստրոսական դասընթաց	Սեպտեմբեր-դեկտեմբեր 2022թ.	ՀՖՍԿՊԻ	Դասախոսներ և մագիստրանտներ
ՀՀ մերսողների բաց առաջնություն	Հանրապետական առաջնություն	28-29. 09.22	ՀՊՄՀ	Ամբիոնի 5 դասախոս, 3-րդ և 4-րդ կուրսի ուսանողներ
«Վերականգնողական բժշկության միջմասնագիտական վերապատրաստում»	Մասնագիտացում	10ամիս (հոկտեմբեր 2022թ.-հուլիս 2023թ.)	ՀՀ ԱԱԻ	Ամբիոնի 6 դասախոս
«Վերականգնողական բժշկության միջմասնագիտական վերապատրաստում»	«Առողջարարական ֆիզիկական կուլտուրա՝ կինեզիոլոգիա» Կրթական ծրագրի ներկայացում	Նոյեմբեր, 2022թ.	«Արբես» առողջության կենտրոն	Գ. Նալբանդյան
«Կիրառական կինեզիոլոգիա» բանախոս՝ Ալեքսանդր Գրաբսկի /ՌԴ/	Վարպետաց դաս	Նոյեմբերի 30, 2022թ.	ՀՖՍԿՊԻ	Բակալավրիատի ուսանողներ

«Հայաստանում էրգոթերապիայի զարգացման միտումներ» բանախոս՝ Լիլիյա Օսիպովա	Սեմինար	Դեկտեմբերի 8, 2022թ.	ՀՖՍԿՊԻ	Բակալավրիատի ուսանողներ
«Հենաշարժողական համակարգի կենսամեխանիկական փոփոխությունները՝ պերիֆերիկ նյարդային համակարգի ֆունկցիոնալ խանգարումների դեպքում» բանախոս՝ Ալեքսանդր Գրաբսկի /ՌԴ/	Սեմինար	Հունվարի 20, 2023թ.	ՀՖՍԿՊԻ	Ամբիոնի շրջանավարտ-մասնագետներ, գործող կինեզիոթերապիստներ, բուհում իրականացվող «Մերսում և առողջարարական ֆիզկուլտուրա» դասընթացների մասնակիցներ և շրջանավարտներ
«Մերսում և առողջարարական ֆիզկուլտուրա» բանախոս՝ Վիգեն Հարությունյան /Էստոնիայի Հանրապետություն/	Վարպետաց դաս	Մարտի 10, 2023թ.	ՀՖՍԿՊԻ	Բակալավրիատի ուսանողներ
Կլոր սեղան-քննարկում		Մարտի 24, 2023թ.	ՀՖՍԿՊԻ	Ֆիզիկական վերականգնման ոլորտի միջազգային և հայաստանյան կազմակերպություններ ի ներկայացուցիչներ
«Մկանափակեղային շղթաներ» բանախոս՝ Ալեքսանդր Գրաբսկի /ՌԴ/	Սեմինար	Ապրիլի 28, 2023թ.	ՀՖՍԿՊԻ	Բակալավրիատի ուսանողներ
«Վերականգնողական կենտրոններում ուսանողների հետ պրակտիկ դասընթացների իրականացման արդյունավետությունը» բանախոսներ՝ Գայանե Ասցատրյան և Արմենուհի Մելքոնյան	Շնորհանդես	Մայիսի 10, 2023թ.	ՀՖՍԿՊԻ	Բակալավրիատի ուսանողներ
«Վերականգնողական բժշկության միջմասնագիտական վերապատրաստում»	Հանրապետական վերապատրաստման եզրափակիչ փուլ	Հունիս 2022թ.	ՀՖՍԿՊԻ	Դասախոսներ, վերականգնողաբաններ կինեզիոթերապիստներ

"International Shoulder Course", Ուսահողի վնասվածքները և վերականգնողական գործընթացը	Միջազգային կոնֆերանս	Նոյեմբեր, 2023թ.	«Ուիզմոր քլինիք» ԲԿ	Աննա Մարտիրոսյան Դասախոսներ, ուսանողներ
«ժամանակակից գիտության տեխնոլոգիաների կիրառումը սպորտային գիտության բնագավառում»	Գիտական սեմինար	Դեկտեմբեր, 2023թ.	ՀՖՍԿՊԻ	Տիգրան Պետրոսյան Պրոֆեսորադասախոսա կան անձնակազմ
«Առողջություն և հիվանդության ռիսկի գործոններ»	Վարպետաց դաս	Դեկտեմբեր, 2023թ.	ՀՖՍԿՊԻ	Վարդան Աբովյան Պրոֆեսորադասախոսա կան անձնակազմ
«Դասավանդման հաջողված փորձ»	Քննարկում- սեմինար	Փետրվար, 2024թ.	ՀՖՍԿՊԻ	Արևիկ Ղարիբյան Պրոֆեսորադասախոսա կան անձնակազմ
«Վերին վերջույթի ախտահարումների ֆիզիկական վերականգնման առանձնահատկություն ները»	Միջազգային սեմինար «Ֆրանս- հայկական» սեմինար	Ապրիլ, 2024թ.	ՀՖՍԿՊԻ	Դասախոսներ, ուսանողներ, կինեզիոլոգներ, վնասվածքաբաններ, օրթոպեդներ, սպորտային բժիշկներ

Աղյուսակ 7

<p>3.2 Կրթական ծրագիրը սպասարկող պրոֆեսորադասախոսական կազմի հրատարակած (ինչպես նաև՝ հրատարակության ընթացքում գտնվող) գիտական աշխատությունների (այդ թվում՝ գիտական հոդվածներ, մենագրություններ, ժողովածուներ, դասագրքեր, ուսումնական և մեթոդական ձեռնարկներ)</p>					
Հեղինակ (անուն, ազգանուն)	Մենագր ության անվան	Ուսումնական/ մեթոդական ձեռնարկ/ դասագիրք/ գիտական հոդված	Հրատարակ- չություն	Տպագ. տարեթիվ	Էջերի քան
Ղարիբյան Ա.		«Ֆիզիկական վերականգնումը վնասվածքաբանություն ում»:	Երևան ՀՖՍԿՊԻ	Նախատե սվում է 2025թ.	

		Ուսումնամեթոդական ձեռնարկ			
Ղարիբյան Ա. Պետրոսյան Տ.		«Կինեզիոթերապիայի առանձնահատկությունները վնասվածքների ժամանակ»: Ուսումնամեթոդական ձեռնարկ	Երևան ՀՖՍԿՊԻ	Նախատեսվում է 2025թ.	
Աբովյան Վ.		Տեղեկատվական աղբյուրների օգտագործման հաճախականությունը ուսանողների շրջանում՝ COVID-19-ի համավարակի ընթացքում	ԳԻՏՈՒԹՅՈՒՆԸ ՍՊՈՐՏՈՒՄ, ԱՐԴԻ ՀԻՄՆԱԽՆԴԻՐ ՆԵՐ	2024	12
Աբովյան Վ.		Распространенность и профилактика возникновения карпального туннельного синдрома	«ВЕСТНИК» Медицинского колледжа имени Меграбяна	2024	7
Պետրոսյան Տ. Մկրտչյան Հ.		Monitoring therapy outcomes in idiopathic scoliosis patients: case series and a proposed model	Journal of Physical Education and Sport	2024	10
Մելքոնյան Ա.		Evaluation of Muscle Stimulation in the management of degenerative – dystrophic changes in the cervical spine	Armenian Journal of Special Education	2024	9
Գրիգորյան Մ.		Մաշկի ճարպային շերտի հաստության գնահատումը տարիքային տարբեր խմբերի դպրոցականների մոտ	Հատուկ կրթության հայկական հանդես,	2024	9
Ղարիբյան Ա.		Կինեզիոթերապիայի առանձնահատկությունը ծնկահոդի հետվնասվածքային	Գիտությունը սպորտում. արդի հիմնախնդիրները:	2024	10

		բարդությունների դեպքում	Գիտամեթոդական պարբերական:		
Աբովյան Վ., Նալբանդյան Գ., Ասցատրյան Գ.		Ոչ վարակիչ հիվանդությունների ռիսկի գործոնների տարածվածությունը մագիստրոսների շրջանում	ԳԻՏՈՒԹՅՈՒՆԸ ՍՊՈՐՏՈՒՄ, ԱՐԴԻ ՀԻՄՆԱԽՆԴԻՐ ՆԵՐ	2023	9
Աբովյան Վ.		Անոթազարկով ախտորոշման համակարգչային VedaPulse համալիրը բուժառուի առաջին այցի ժամանակ համապարփակ գնահատման համար	Առողջապահության և Բժշկագիտության Հայկական Հանդես	2023	6
Tigran Petrosyan Hasmik Mkrtchyan		Psychometric and Logometric Properties of the Armenian Version of Augmentative and Alternative Communication Assessment Questionnaire: Assessing Reliability and Validity	Journal of Psycholinguistic research	2023	12
Մուրադյան Ա.		The Evaluation of Biomarkers of Physical Activity on Stress Resistance and Wellness.	Georgian medical news	2023	7
Մելքոնյան Ա.		Occupational therapy approaches to overcoming toileting difficulties in children with autism	Armeninan Journal of Special Education	2023	8
Մելքոնյան Ա.		Հենաշարժողական խնդիրներ ունեցող երեխաների օրթոպեդիկ օժանդակ հարմարանքների կիրառման հիմնավորումը	Գիտությունը Սպորտում. Արդի Հիմնախնդիրներ	2023	8
Մուրադյան Ա.		Correlation and infrastructure of some	Georgian medical news	2023	8

		physical health indicators before and after COVID-19 pandemic https://pubmed.ncbi.nlm.nih.gov/36427844/			
Մուրադյան Ա.		The effect of physical activity level on some parameters of physical health https://eamj-ism.com/ru/issue/43/	Eurasian Medical Journal	2023	8
Ա.Մուրադյան		Ֆիզիկական թերապիան և առողջարարական ֆիթնեսը մանկաբարձությունում Դասագիրք	Երևան Հեղինակային հրատարակչություն	2023	328
Gevorg Nalbandyan, Hasmik Mkrtchyan		A pilot study to establish a model of physiotherapy service delivery for schools with inclusive education in Armenia	Առողջապահության և բժշկագիտության Հայկական Հանդես: 2023 Հավելված 1, Հատոր 3: էջ 39	2023	1
Գրիգորյան Մ.Ա. Նալբանդյան Գ.Լ.		Երեխաների մարմնի կառուցվածքի, մարմնաձևության որոշումը և դասակարգումը	Գիտությունը Սպորտում. Արդի Հիմնախնդիրներ	2022	7
Պետրոսյան Տ. Մկրտչյան Հ.		Effect of a method of communication skill development on physical activity in children with intellectual disabilities	Health problems of Civilization	2022	8
Մելքոնյան Ա.		Ձեռքի Կարողությունների Դասակարգման Համակարգը (MACS)՝ որպես Էրգոթերապևտիկ գնահատման գործիք մանկական ուղեղային կաթված ունեցող երեխաների հետ աշխատանքում	Գիտությունը Սպորտում. Արդի Հիմնախնդիրներ	2022	6

Մկրտչյան Հ.Հ. Գ.Լ. Նալբանդյան ԳԼ Պետրոսյան Տ.Ռ.		EFFECTIVENESS OF AN INDIVIDUAL SENSORY INTEGRATION THERAPEUTIC PROGRAM IN DELAYED REHABILITATION OF CHILDREN WITH SPASTIC DIPLEGIA.	Գիտությունը Սպորտում. Արդի Հիմնախնդիրներ	2022	9
Ղարիբյան Ա.Մ.		ՀԻՊՈՌՑԻՐԵՈՋԻ ԴԵՊՔՈՒՄ ԲՈՒԺԱԿԱՆ ՖԻԶԿՈՒԼՏՈՒՐԱՅԻ ԿԻՐԱՌՈՒՄԸ՝ ՈՐՊԵՍ ՍԻՄՊՏՈՄԱՏԻԿ ԲՈՒԺՄԱՆ ՓՈՐՁ (անհատական դեպքի նկարագրություն)	Գիտությունը Սպորտում. Արդի Հիմնախնդիրներ	2022	7
Լ.Խաչատրյան		Ֆիզիկական ռեաբիլիտացիան ներքին հիվանդությունների բուժման և վերականգնման գործընթացում: Ձեռնարկ	Երևան ՀՖՍԿՊԻ	2022	411
Մուրադյան Ա.		The Evaluation of Biomarkers of Physical Activity on Stress Resistance and Wellness	Applied Psychophysiology and Biofeedback	2022	8
Մուրադյան Ա.		Հայաստանի համաճարակաբանների , բժշկական մանրէաբանների և մակաբուժաբանների V համագումարի նյութեր (միջազգային մասնակցությամբ)	Կոնգրես, Վրաստան	2022	6
Պետրոսյան Տ. Մկրտչյան Տ.		Effectiveness and Determinant Variables of Augmentative and Alternative Communication Interventions in Cerebral Palsy Patients with Communication Deficit: a Systematic Review.	CoDAS	2021	12

Մարտիրոսյան Է. Զ. Հարությունյան Մ.Ա. Հակոբյան Ա. Լ.		Հորիզոնական ցատկերում կիրառվող ուժային և արագաուժային վարժությունների արդյունավետության գնահատումը	«Գիտությունը սպորտում. արդի հիմնախնդիրները» գիտամեթոդական պարբերական № 2 (4) Երևան	2021	10
Автандиян В. Тирацун А. Маре-Гаспарянн Н.		Прогнозируемые и реальные результаты чемпионов, призеров и финалистов на олимпийских играх 2016 специализирующихся в способе крол на дистанции 400м	«Գիտությունը սպորտում. արդի հիմնախնդիրները» գիտամեթոդական պարբերական № 1 (5), Երևան	2022	6
Автандиян В. Тирацун А. Маре-Гаспарянн Н.		Сравнительная характеристика рекордов мира и Армении в спортивном плавании способом кроль на груди	«Գիտությունը սպորտում. արդի հիմնախնդիրները» գիտամեթոդական պարբերական № 2 (9), Երևան	2023	10
Автандиян В. Тирацун А. Маре-Гаспарянн Н.		Оновные направления улучшения результатов пловцов-спринтеров и динамика рекордов в 25 50 метровых бассейнах	«Գիտությունը սպորտում. արդի հիմնախնդիրները» գիտամեթոդական պարբերական № 3 (13), Երևան	2024	9
Հակոբյան Ա. Լ.		ՀՀ շախմատի մարզիչների կարծիքը շախմատիստների ֆիզիկական պատրաստության հիմնախնդրի վերաբերյալ	Գիտությունը սպորտում. արդի հիմնախնդիրներ, գիտամեթոդական պարբերական, N 1 (3), Երևան	2021	12
Akobyán A. L.		Physical training of young chess players, theoretical and practical aspect	SCIENTIFIC BULLETIN OF FLIGHT ACADEMY <i>Section: Pedagogical Sciences</i> Collection of scientific papers, ISSUE 11 <i>Index Copernicus</i> , Kropyvnytskyi,	2022	8
Akobyán A. L.		Physical education and professional competencies	Міжнародної науково- практичної конференції «ФІЛОСОФСЬКІ АСПЕКТИ	2022	

			ПРОФЕСІЙНОЇ ОСВІТИ»		
Акопян А. Л.		Использование технических средств и тренажеров в силовой и скоростно-силовой подготовке легкоатлетов-спринтеров	Գիտությունը սպորտում. արդի հիմնախնդիրներ, գիտամեթոդական պարբերական, N1(5), Երևան	2022	9
Akopyan A. L. Chatinyan A. A.		Flat feet in children: the state of the problem and pedagogical technology of correction.	Health Prob Civil. 2023, Volume 17, Issue 2	2023	10
Հակոբյան Ա. Լ.		Սկզբնական լողուսուցման պարապմունքների ազդեցությունը նախադպրոցական տարիքի երեխաների ֆիզիկական զարգացման և շար-ժողական ընդունակությունների վրա	Գիտությունը սպորտում. արդի հիմնախնդիրներ, գիտամեթոդական պարբերական, №1 (11), Երևան	2024	11
Հակոբյան Ա. Լ.		Լողորդների ֆիզիկական աշխատունակության վերականգնման առանձնահատկությունները	Գիտությունը սպորտում. արդի հիմնախնդիրներ, գիտամեթոդական պարբերական, №2 (12), Երևան	2024	12
Սմբատյան Վ. Ա. Հակոբյան Ա. Լ.		Մարաթոնյան վազքի դերն ու կարգավիճակը ժամանակակից աթլետիկայում	Գիտությունը սպորտում Արդի հիմնախնդիրներ գիտամեթոդական պարբերական № 1 (8), Երևան	2023	10
Յու.Գրիգորյան Մ.Աբրահամյան		Ֆիզկուլտուրա 5-րդ դասարան	«Աստղիկ գրատուն»	2023	159
Ե. Լ. Դավթյան Ա. Ե. Դավթյան		Անվասայակով բասկետբոլիստների տեխնիկական և ֆիզիկական պատրաստությունը	Գիտությունը սպորտում,արդի հիմնախնդիրները, գիտամեթոդական պարբերական	2021թ	8
Ե. Լ. Դավթյան Ա. Ե. Դավթյան		Անվասայակով բասկետբոլիստների պատրաստության առանձնահատկությունները	Գիտությունը սպորտում. արդի հիմնախնդիրներ: Գիտամեթոդական պարբերական:	2022	8
Ե.Լ.Դավթյան, Դ.Գ.Մուրադյան,		Պատանի բասկետբոլիստների	Գիտությունը սպորտում. արդի	2023	8

Ն.Յու.Ալեքսանյան		Ֆիզիկական և տեխնիկական պատրաստության առանձնահատկությունները	հիմնախնդիրներ: Գիտամեթոդական պարբերական:		
Ե.Լ.Դավթյան, Մ.Ռ.Ասատրյան Մ.Ռ.Սարգսյան		Study of muscle system tension of wheelchair basketball players	Գիտությունը սպորտում. արդի հիմնախնդիրներ: Գիտամեթոդական պարբերական:	2023	11
Հայկ Գասպարյան, Գոհար Ղարիբյան		Հայ ուսանողների ուժային դիմացկունության ցուցանիշների վերլուծություն	Գիտությունը սպորտում, արդի հիմնախնդիրներ N 1 (11)	2024	9
Гулян К.Эд. Закарян Н.Ю. Чшмаритян М.В.		Изучение физической работоспособности юных борцов школы олимпийского резерва г. Еревана	"Олимпийский спорт и спорт для всех". Материалы XXVI Международного научного конгресса. Казань, 8-11 сентября, с. 79-81	2021	3
Гулян К. Эд. Закарян Н.Ю. Чшмаритян М.В.		Влияние циркадных биоритмов на физическую работоспособность спортсменов	Modern Movement of Science: abstracts of the 13th International Scientific and Practical Internet Conference, October 18-19, Dnipro, Ukraine. p. 103-104	2021	2
Ն.Յու.Զաքարյան Կ.Էդ.Ղուլյան Մ.Վ.Ճշմարիտյան		Ֆիզիկական կուլտուրայի և սպորտի էկոլոգիա Ուսումնամեթոդական ձեռնարկ	Հայաստանի ֆիզիկական կուլտուրայի և սպորտի պետական ինստիտուտ	2022	48
Կ.Ղուլյան Վ.Աբովյան Ն.Զաքարյան		Տեղեկատվական աղբյուրների օգտագործման հաճախականությունն ուսանողների շրջանում՝	Գիտությունը սպորտում. Արդի հիմնախնդիրներ: Գիտամեթոդա-	2024	15

		COVID-19-ի համավարակի ընթացքում	Կան պարբերական N2 (12), Երևան, 2024, էջ 51-65		
Ա.Հարությունյան Վ.Սարգսյան		Нейрогенетические процессы во время сна и бодрствования.	Вестник медицинского колледжа им. Меграбяна, том 13, изд-во «Мекнарк» с. 101-108 eLIBRARY.	Ереван 2022	8
Ա.Հարությունյան Վ.Սարգսյան		Сенсомоторная деятельность человека и формирование социума.	Вестник медицинского колледжа им. Меграбяна, том 14, изд-во «Мекнарк» с. 160-169 eLIBRARY. РИНЦ	Ереван 2023	10
Ա.Հարությունյան Վ.Սարգսյան		Нейропсихологический подход социализации лиц во время и после тюремного заключения.	Вестник медицинского колледжа им. Меграбяна, том 14, изд-во «Мекнарк» с. 194-202 eLIBRARY. РИНЦ	Ереван 2023	9
Ա.Հարությունյան Վ.Սարգսյան		Генетические причины формирования СПИДа.	Вестник медицинского колледжа им. Меграбяна, том 15, изд-во «Мекнарк» с. 72-78 eLIBRARY	Ереван 2023	7
Ա.Հարությունյան Վ.Սարգսյան		Современное представление о вирусах и перспективы развития психолого-педагогических наук.	Вестник медицинского колледжа им. Меграбяна, том 15, изд-во «Мекнарк» с. 171-180 eLIBRARY	Ереван 2023	10
Ա.Հարությունյան		Строение и функции	Вестник	Ереван	8

Վ.Սարգսյան		биокоммуникационной системы человека	медицинского колледжа им. Меграбяна, том 16, изд-во «Мекнарк» с. 164-171 eLIBRARY	2024	
Ա.Հարությունյան Վ.Սարգսյան		Современная геронтология и вирусная теория старения	Вестник медицинского колледжа им. Меграбяна, том 16, изд-во «Мекнарк» с. 192-199 eLIBRARY	Ереван 2024	8
Հ.Ռ.Աղաբաբյան Ա.Ն.Առաքելյան Կ.Գ.Դանիելյան		Տարբեր մարզա-ձևերով պարապող մարզիկների գործառնական վիճակի ֆիզիոլոգիական ցուցանիշները	Գիտությունը սպորտում. Արդի հիմնախնդիրներ N 3 (13)	2024	12
Ն. Տեր-Սարգսյան Ե.Հակոբյան		Long-term research of schoolchildren spinal cord mobility: Age aspects and enhancement methods	Health Prob Civil. 2023, Volume 17,	2023	13
Хачатрян Л.М. Погосян М.В. Даниелян М.А. Саркисян Дж.С.		Изучение соотношения возбудительных и депрессорных процессов в корковой проекции к ретикулярному отделу черной субстанции на модели болезни Паркинсона	Доклады Академии наук Армении. 121(3): с. 219-225	2021	6
Даниелян М.А. Погосян М.В. Карапетян К.В. Хачатрян В.П. Назарян О.А., Хачатрян Л.М. Аветисян З.А., Саркисян Дж.С.		Изучение синаптической активности черной субстанции на модели болезни Паркинсона в условиях протекторного воздействия бактериального меланина.	Медицинская наука Армении НАН РА. LXI(4), с. 27-38	2021	11
Хачатрян Л.М		Изменение соотношения возбудительных и тормозных синаптических процессов	Медицинская наука Армении НАН РА	2021	LXI (1): 36-44

		в кортико-нигральной проекции на модели болезни Паркинсона с протекцией ядом <i>Naja Naja oxiana</i>			
Хачатрян Л.М., Даниелян М.А., Назарян О.А., Погосян М.В., Аветисян З.А., Саркисян Дж.С.		Влияние бактериального меланина на морфофункциональное состояние мозга крыс на ротеноновой модели болезни паркинсона	Новости медико-биологических наук.	2021	Т. 21., № 3
Л.М. Хачатрян, М.В. Погосян, М.А. Даниелян, З.А. Аветисян, А.Л. Минасян, А.Ю. Степанян, Дж.С. Саркисян		Микроэлектрофизиологическое изучение соотношения возбудительных и тормозных синаптических процессов в кортиконигральной проекции к SNc модели болезни Паркинсона	Медицинская наука Армении НАН РА LXII, № 1, 83-90	2022	8
Погосян М.В., Саркисян Р.Ш., Андриасян А.А., Хачатрян Л.М.		Соотношение возбудительных и тормозных синаптических процессов в кортико-нигральных проекциях на модели болезни Паркинсона с протекцией меланином	Психология. ПсихофизиологияТ. 17., № 1 с. 103-118	2024	15
A.Danielyan N.Ksajikyuan		Best practices in educational project organization Ուսումնամեթոդական հոդված	Международный научный журнал «Научные вести» Դրուսուսումն	2024	7
Մ.Սարգսյան Մ.Սարգսյան		К вопросу взаимосвязи максимального потребления кислорода с морфофункциональными показателями у футболистов	Вестник аспирантуры и докторанты Выпуск 29	2021	5
Մ.Սարգսյան Մ.Սարգսյան		Оценка вегетативной регуляции сердечно-	Актуальные проблемы	13-14 апреля	6

		сосудистой системы спортсменов методом спектрального анализа вариабельности сердечного ритма	медико-биологических наук и спорта сборник материалов международной научно-практической конференции	2022	
Մ.Սարգսյան Մ. Ասատրյան Լ.Ստեփանյան		Показатели ВСП у баскетболистов-колясочников под влиянием тренировочной нагрузки	Научные и образовательные основы в физической культуре и спорте Екатеринбургский институт физической культуры (филиал) ФГБОУ ВО УралГУФК	2023	7
Մ.Սարգսյան Մ.Ասատրյան Լ. Սիմոնյան		Анализ адаптации спортсменов к специфическим нагрузкам	Актуальные проблемы медико-биологических наук, физкультуры и спорта сборник материалов международной научно-практической конференции	2023	9
Մ.Սարգսյան Մ.Ասատրյան Ե. Դավթյան		Study of muscle system tension of wheelchair basketball players	Գիտությունը սպորտում. արդի հիմնախնդիրներ: Գիտամեթոդական պարբերական	2023	10
Մ.Սարգսյան Ն.Քսաջիկյան Մ.Ասատրյան		Ֆիզիկական բեռնվաճության ազդեցությունը ուսանողների հեմոդինամիկ ցուցանիշների վրա	Գիտությունը սպորտում. արդի հիմնախնդիրներ: Գիտամեթոդական պարբերական	2024	10
Մ.Սարգսյան Մ. Ասատրյան Գ. Մկրտչյան		Содержания лактата в крови высококвалифицированных футболистов в предсоревновательный период	Научные и образовательные основы в физической культуре и спорте Екатеринбургский институт физической	2024	6

			культуры (филиал) ФГБОУ ВО УралГУФК		
Մ. Սարգսյան Մ.Ճշմարիտյան Ե. Հակոբյան		Исследование показателей гемодинамики женщин, регулярно занимающихся оздоровительной физической культурой	Олимпийский спорт и спорт для всех	2024	4
Ն.Ա.Մկրտչյան Ա.Բ.Սարգսյան Կ.Գ.Գրիգորյան Լ.Մ.Խաչատրյան		Մկանների ֆունկցիոնալ անատոմիայի հիմունքներ ուսումնական ձեռնարկ	Հեղինակային հրատարակություն	2022	245
Հ. Բաբայան		Հոգեբանական պատրաստության հիմնախնդիրները բարձր նվաճումների սպորտում Ուսումնական ձեռնարկ	Եր.: Հեղ. Հրատ.	2007	121
Վ. Գեղամյան		Հոգեբանության գիտահետազոտական մեթոդները սպորտում Ուսումնամեթոդական ձեռնարկ	Եր.: Հեղ. հրատ.	2016	236
Վ. Գեղամյան		«Հավակնության աստիճանը, որպես բարձրակարգ որակավորման ծանրորդների մրցակցային բարձր արդյունքի ցուցադրման հոգեկան պատրաստականության անձնային ցուցանիշ» Գիտակիան հոդված		2024	8
Վ. Գեղամյան		Հոգեկան վիճակները սպորտում Մենագրություն	Եր.: Հեղ. հրատ.	2021	89
Վ. Գեղամյան		Սպորտային պատրաստության հոգեբանական առանձնահատկություններն ըմբշամարտում Ուսումնամեթոդական ձեռնարկ	Եր.: Հեղ. հրատ.	2018	124
Վ. Գեղամյան		Հոգեբանության գիտահետազոտական մեթոդները սպորտում Ուսումնամեթոդական ձեռնարկ	Եր.: Հեղ. հրատ.	2016	236
Վ. Գեղամյան		Մարզչի գործունեության արդյունավետության հոգեբանական գործոնները Գիտական հոդված	ՀՖԿՍՊԻ, Գիտամեթոդա-կան պարբերական	2021	9
Վ. Գեղամյան		Շախմատիստի անհատական առանձնահատկությունների դերը մրցակցային	ԵՊՀ, Արդի հոգեբանության գիտական հանդես	2021	7

		գործունեության ընթացքում Գիտական հոդված			
Վ. Գեղամյան		Հոգեկան հուսալիության ապահովման յուրահատկությունները սպորտում Գիտական հոդված	«ԲԱՆԲԵՐ ՀՊՏՀ» գիտական հանդես	2021	10
Վ. Գեղամյան		Մարտական գործողությունների մասնակից զինվորների վարքի դրսևորման առանձնահատկությունները Գիտական հոդված	ՀՊՄ, միջազգային գիտաժողովի նյութեր	2022	7
Վ. Գեղամյան		Ֆիզիկական կուլտուրայի և սպորտի ապագա մասնագետների մանկավարժական ընդունակությունների ծեվավորման դինամիկան Գիտական հոդված	ՀՖԿՍՊԻ, Գիտամեթոդա-կան պարբերական	2022	9
Վ. Գեղամյան		Սպորտային հոգեբանի գործունեության արդյունավետության արդի պահանջները Գիտական հոդված	ՀՖԿՍՊԻ, Գիտամեթոդական պարբերական	2024	10
Ա. Ստեփանյան		Հոգեբանության գիտահետազոտական մեթոդները սպորտում Ուսումնամեթոդական ծեռնարկ	Եր.: Հեղ. հրատ.	2016	236
Ա. Ստեփանյան		Հոգեկարգավորման հիմնախնդիրները սպորտում Ուսումնամեթոդական ծեռնարկ	Եր.: Հեղ. հրատ.	2012	162
Ա. Ստեփանյան		<<Մուայթայ մարզածևի մարզիկների սթրեսակայունության և ինքնավերահսկիչ վարքի ձևավորման և դրսևորման առանձնահատկությունները>> Գիտական հոդված	Եր.: Հեղ. հրատ.	2024	3
Ա. Ստեփանյան		FEATURES OF IMPROVING THE PROCESS OF IN SPORTS ACTIVITIES Գիտական հոդված	Գիտությունը սպորտում. արդի հիմնախնդիրներ	2023	9
Ա. Ստեփանյան		Characteristics of building and demonstrating stress resistance and self-control in muay thai athletes Գիտական հոդված	Proceedings 9th international conference „the current issues in theoretical and	2023	4

			applied psychology,,		
Ն. Գևորգյան		Սպորտը և «<դժվար>> դեռահասաների վարքի շտկումը Ուսումնամեթոդական ձեռնարկ	Եր.: Հեղ. հրատ.	2021	88
Թ. Սոֆյան		Հոգեբանության գիտահետազոտական մեթոդները սպորտում Ուսումնամեթոդական ձեռնարկ	Եր.: Հեղ. հրատ.	2016	236
Թ. Սոֆյան		Հոգեկանոնավորման հիմունքները մարզիկի պատրաստության համակարգում Մենագրություն	Եր.: Հեղ. հրատ.	2018	119
Թ. Սոֆյան		Հոգեբանական աջակցության առանձնահատկությունները հետպատերազմյան ժամանակահատվածում Գիտական հոդված	Հայաստան	2022	4
Թ. Սոֆյան		«Հոգեկարգավորման մեթոդների ներդրման տեխնոլոգիան արևելյան մարտարվեստում» Գիտական հոդված	Հայաստան	2024	10
Ա. Արզաբանյան		Ֆիզիկական կուլտուրայի և սպորտի ապագա մասնագետների մանկավարժական ընդունակությունների ձեվավորման դինամիկան Գիտական հոդված	ՀՖԿՍՊԻ, Գիտամեթոդա-կան պարբերական	2022	9
Ա. Գաբրիելյան		ՀՀ-ում կրթության առանձնահատուկ պայմանների կարիք ունեցող երեխաներին լրացուցիչ ծառայություններ մատուցող հաստատություններում ադապտիվ ֆիզիկական կուլտուրայի հասանելիությունը Գիտական հոդված	ՀՖԿՍՊԻ, Գիտամեթոդա-կան պարբերական	2022	9
		«Ֆիզիկական կուլտուրան և սպորտը որպես լսողության խանգարումներ ունեցող անձանց սոցիալականացման գործոն Հայաստանի հանրապետությունում» Գիտական հոդված	ՀՖԿՍՊԻ, Գիտամեթոդա-կան պարբերական	2022	
Акопян Е.С. Чатинян А.А. Ковалева А.А.		Особенности проявлений пластики и точности движений женщин:	Наука и спорт: современные тенденции. – 2021.	2021	9

		возрастной аспект и взаимосвязи. Научно-практический журнал:	– Т. 9, № 1. – С.43-51.		
Акопян Е.С. Чатинян А.А.		Управление мелкой моторикой у женщин, занимающихся оздоровительной физической культурой: билатеральные показатели.	Գիտությունը սպորտում. արդի հիմնախնդիրներ: Գիտամեթոդական սարքեր րական: Եր.: 2021, № 1(3), էջ 129-138:	2021	10
Акопян Е.С. Чатинян А.А.		Панельные исследования точности двигательных действий женщин, занимающихся оздоровительной физической культурой.	Материалы I международной научной конференции “Здоровье и спорт”. Тбилиси 12-13 апреля 2021.- с. 28-31.	2021	4
Акопян Е.С. Агаджанян М.Г., Чшмаритян М.В.		Влияние перерыва в занятиях оздоровительной физической культурой на адаптационные возможности женщин в период коронавирусной пандемии.	“Олимпийский спорт и спорт для всех”. Материалы межд. науч. конгресса. Казань, 8-11 сент. 2021.- С.155-157.	2021	3
Акопян Е.С. Чатинян А.А.		Влияние многолетних занятий оздоровительной физической культурой на двигательную память женщин в условиях коронавирусной пандемии.	“Олимпийский спорт и спорт для всех”. Материалы межд. науч. конгресса .Казань, 8-11 сент. 2021.- С.158-160	2021	3
Акопян Е.С. Ковалева А.А.		Двигательная пластика как компонент культуры движения.	Образование в XXI веке”. Международный научно-методический рецензируемый журнал.- Ереван,- 2021.- № 2 (6).- С.118-123.	2021	6
Акопян Е.С. Чатинян А.А.		Влияние последствий коронавирусной пандемии на управление движениями у женщин, занимающихся оздоровительной физической культурой: панельные исследования.	Наука и спорт: современные тенденции. – 2021. – Т. 9, № 4. – С.107-113.	2021	7

Hakobyan E.S. Chatinyan A.A.		The impact of a break during health-improving physical culture classes Caused by the coronavirus pandemic on the sense of time among women.	Proceedings of the II International Scientific Conference "Health and Sport". Tbilisi, 17-18 May, 2022, p.85-89.	2022	5
Акопян Е.С. Ковалева А.А.		Развитие пластики движений у школьников на уроках физической культуры.	Наука и спорт: современные тенденции. – 2022. – Т. 10, № 4. – С.133-141.	2022	9
Hakobyan E.S. Кантарчян Э.Э		Ideological education of schoolchildren within the context of physical education.	Філософські аспекти професійної освіти: матеріали X Міжнародної науково-практичної конференції .Херсон – Кропивницький: ПП «Поліум», 2022. - С.9-10.	2022	2
Акопян Е.С. Чатинян А.А.		Билатеральные показатели пространственной точности движений женщин, занимающихся оздоровительной физической культурой.	Գիտությունը սպորտում. արդի հիմնախնդիրներ: Գիտամեթոդական պարբերական: Եր.: 2022, №1(5), էջ 100-110:	2022	11
Շախյան Ա.Հ.		Ավագ դարոցականների ֆիզիկական պատրաստվածության մակարդակի գնահատումը:	Գիտությունը սպորտում. արդի հիմնախնդիրները - 2022 - N1 /5/ էջ 72-79.	2022	7
Hakobyan E.S. Ter-Margaryan N.G.		Long-term research of schoolchildren spinal cord mobility: Age aspects and enhancement methods.	Health Prob Civil. 2023, Volume 17, Issue 1,- p.84-96.	2023	16
Hakobyan E.S. Chatinyan A.A.		THE INFLUENCE OF BREAK DURATION IN THE HEALTH-IMPROVING PHYSICAL CULTURE CLASSES CAUSED BY THE CORONAVIRUS PANDEMIC ON THE PERFORMANCES OF THE FINE MOTOR	Proceedings of the III International Scientific Conference "Health and Sport" .Tbilisi, 27-28 April, 2023, - p.30-35	2023	6

		MANAGEMENT OF WOMEN.			
Акопян Е.С. Ковалева А.А.		Пластика движений: сущность и подходы к изучению.	Գիտությունը սպորտում. արդի հիմնա - խնդիրներ: Գիտամեթոդական պարբերական: Եր.: 2023, №3(10), էջ79-92:	2023	14
Акопян Е.С. Элоян Н.А.		Особенности туристской подготовки школьников VII-IX классов в рамках школьного физического воспитания	// Вестник академии детско-юношеского туризма и краеведения: Научно-методический журнал. № 2, 2023.- С. 150-158.	2023	9
Ազատյան Թ.Յու.		К вопросу межполушарной асимметрии здоровых и умственно отсталых детей.	Հայաստանի Հանրապետության գիտությունների ազգային ակադեմիա Ձեկուցումներ, հատոր 123,- 2023, (3-4), էջ 111-118:	2023	9
Ազատյան Թ.Յու.		Современные аспекты изучения функциональной межполушарной асимметрии мозга.	Գիտությունը սպորտում. արդի հիմնախնդիրներ: Գիտամեթոդական պարբերական: 2023.- N3, (10), - էջ112-121:	2023	10
Azatyany Tereza, Piskun O.Y		Studying spatialorientation and constructive praxis disorders in normally developing and mentally retarded children aged 8-11 years.	Science for Education Today. 2023 N 1 (13). 159-174.	2023	5
Azatyany Tereza		The Problem of interhemispheric assymetry in determining individual lateral preferences in children with intellectual disabilities	Health_Problems_of _Civilization-Web of Science Core Collection 2023 N 3 (17).	2023	
Azatyany Tereza, Lusine Stepanyan		A study of spatial opatial orientation and constructive praxis disorders in normal	Georgian Medical Neus 2023.- N 5,(338)	2023	

		developing and mentally retarded children aged 8-11.			
Ազատյան Թ. Յու.		The study of spatial representations of children with different degrees of interhemispheric interaction	Georgian Medical News, VOL. 345 No. 12, 2023, p 128-132 / https://www.geomednews.com/Articles/2023/12_2023/58-61.pdf https://europepmc.org/article/med/38325311	2023	6
Ազաթյան Թ.Յու.		Peculiarities of formation and distribution of the profile of functional interhemispheric brain asymmetry in mentally retarded children.	PROCEEDINGS OF THE YSU B: CHEMICAL AND BIOLOGICAL SCIENCES 2023.- Vol. 57 No. 3 321-329.	2023	9
Ազաթյան Թ.Յու.		The rheoencephalographic study of the interhemispheric asymmetry of cerebral blood flow in healthy and mentally retarded children	Georgian Medical News, No 10 (343) 2023, p.23-27.	2023	5
Акопян Е.С. Хачатрян Н.Э		Влияние высокоинтенсивной интервальной тренировки на скоростную выносливость футболистов 18-20 лет.	Наука и спорт: современные тенденции. – 2024. – Т. 12, № S2. – С.170-178.	2024	9
Акопян Е.С. Чшмаритян М.В. Саргсян М.Р.		Исследование показателей гемодинамики женщин, регулярно занимающихся оздоровительной физической культурой.	Материалы XXVIII международного научного конгресса “Олимпийский спорт и спорт для всех”, посвященного 80-летию Казахской академии спорта и туризма. Алматы, Казахстан, 17-18 декабря 2024.- С. 203-206.	2024	6
Tereza Azatyan,		EFFECT OF THE	Georgian Medical	2024	7

Lusine Stepanyan		CORRECTIONAL APPROACH ON THE REGULATION OF NEURAL FUNCTIONS IN CHILDREN WITH MENTAL DISABILITIES WITH INTERHEMISPHERIC BRAIN ASYMMETRY	News, VOL. 350 No. 5, 2024, p 16-22 . https://www.geomednews.com/v350i5.html https://www.geomednews.com/Articles/2024/5_2024/16-22.pdf		
Hakobyan E.S. Լ.Արզումանյան		Features of balance manifestation I juhior schoolchildren.	Գիտությունը սպորտում. արդի հիմնախնդիրներ: Գիտամեթոդական պարբերական: Եր.:2024, №3(13), էջ123-134:	2024	12
3.Արմինե Նովրուզյան		1.Ֆիզիկական պատրաստության առանձնահատկությունները սպորտային պարերում. Գրականության վերլուծություն	Գիտությունը սպորտում. Արդի հիմնախնդիրներ Գիտամեթոդական պարբերական.ՎՆ, Երևան 3(7).	2022.	9
Զորարքյան Անահիտ	–	1. «Герой -повествователь в рассказах Ю.Нагибина и В. Шаламова. Актуальные научные исследования современном мире 2.«Применение» наглядного метода на уроках русского языка и литературы в вузах (на примере романа Г. Яхиной «Зулеха открывает глаза»)»	Выпуск 6 (74) Часть 5 Переяслав	2021	72-78
				Կրթությունը 21-րդ դարում Образование в 21веке. Международный научно-методический рецензируемый журнал Номер I (II) ЕГУ 2024	

Տանայան Լուսինե		1 Integration of Armenian and of Armenian and foreign immigrants in Armenia. Comparative aspects	Institute Of Archeology And Ethnography Works 6, IAE, Yerevan	2024	24-36	
		1 Ethnosocial changes in the Armenian Diaspora		2023	137	
	Tanajyan Lusine (co-avtors Karapetyan Ruben Nersisyan Sona Barsegyan Syuzanna)		2 Armenian Communities in France Today. InsideView/Collection of Mate fry ials	IAE, Yerevan	2023	200
			3 Ethnocultural environment in the context of social change. Peculiarities of the community in the Armenian Diaspora.	IAE, Yerevan	2023	316-349
Tanajyan Lusine		Features of religious behaviour in the Armenian communities of Tehran and Los Angeles,	Haigazian Armenological review, Beirut	2023	65-78	
Tanajyan Lusine (co-authors Andrikyan Arman, Nersisyan Sona, Karapetyan Rouben)		The Potential of Diaspora System-building Investments in the Homeland	Wisdom, Yerevan	2023	26-36	
Tanajyan Lusine (co-author Nersisyan Sona)		Syrian-Armenian integration experiences in the 'homeland	Emerald Publishing, London	2023	49-61	
Tanajyan Lusine		The Role of Culture in the Context of Identity in the Armenian Diaspora	New Ethnological Journal	2023	57-69	
Tanajyan Lusine (co-author Tanajyan Kristina)		Role of Chess Achievements in a Primary Schoolchild's Learning Process	Scientific bulletin	2023	159-174	
Tanajyan Lusine		Diaspora and Integration: The Experience of Armenian Communities, Armenian Diaspora in Dynamics	Centre for the Study of Democracy and Culture, Prague	2022	37-52	

Տարբերակ Կարապետյան		Unveiling the Dynamics: A Commentary on ICC Arbitral Cases in Eastern Europe	https://dailyjus.com/ world/2024/06/unveiling-the-dynamics- a-commentary-on-icc-arbitral-cases-in- eastern-europe	2024թ.	3 էջ
Տարբերակ Կարապետյան		Third-Party Funding in International Arbitration: Implications and considerations	https://www.cailaw.o rg/media/files/ITA/P ublications/newsnot es/2024/vol40- no3.pdf	2024թ.	3 էջ
Լիդա Մեծոյան		գիտական հոդված		2022	11
Լիդա Մեծոյան		գիտական հոդված		2022	12
Լիդա Մեծոյան Մանյա Պողոսյան		գիտական հոդված		2023	13
Լիդա Մեծոյան Մանյա Պողոսյան		Ուսումնամեթոդական ծեռնարկ	ընթացքի մեջ		

Աղյուսակ 8

3.3 Կրթական ծրագիրը սպասարկող պրոֆեսորադասախոսական կազմի մասնակցություն ՀՀ-ում կազմակերպված գիտաժողովներին, մրցույթներին, վերապատրաստման ծրագրերին և դասընթացներին (այդ թվում՝ մասնագիտական)				
Միջոցառման անվանումը	Միջոցառման տեսակը	Քաղաքը	Ամիս, ամսաթիվ տևողությ.	Մասնակից
«Վերականգնողական բժշկության միջմասնագիտական վերապատրաստում»	Մասնագիտացում	Երևան	2022-2023 1 տարի	Գևորգ Նալբանդյան
«Վերականգնողական բժշկության միջմասնագիտական վերապատրաստում»	Մասնագիտացում	Երևան	2022-2023 1 տարի	Մարիյա Գրիգորյան
«Վերականգնողական բժշկության միջմասնագիտական վերապատրաստում»	Մասնագիտացում	Երևան	2022-2023 1 տարի	Տիգրան Պետրոսյան
«Վերականգնողական բժշկության միջմասնագիտական վերապատրաստում»	Մասնագիտացում	Երևան	2022-2023 1 տարի	Աննա Մարտիրոսյան

Էդուարդ Հերիոտ համալսարանական հիվանդանոցի ձեռքի վիրաբուժության ռեաբիլիտացիա	Վերապատրաստում	Լիոն, Ֆրանսիա	2023 1 ամիս	Աննա Մարտիրոսյան
«Բուժական մերսման առանձնահատկությունները»	Վերապատրաստում	Երևան ՀՀ	2023 5 շաբաթ	Գևորգ Նալբանդյան
Փափուկ հյուսվածքների տեխնիկական կինեզիոթերապիստների պրակտիկայում	Վերապատրաստում	Թբիլիսի Վրաստան	2023 3 օր	Գևորգ Նալբանդյան
«Հավատագրման ազդեցությունը բուժի բարելավման գործընթացներում»	Վերապատրաստում սեմինար-քննարկում	ՀՀ	2021 3 օր	Գևորգ Նալբանդյան
ԵՄ-ի օստեոարթրիտի ասոցիացիայի աշխատաժողով	Սեմինար աշխատաժողով	Իսպանիա	2023	Տիգրան Պետրոսյան
ԵՄ-ի օստեոարթրիտի ասոցիացիայի աշխատաժողով	Սեմինար	Բուլղարիա Պլովդիվի բժշկական համալսարան	2023	Տիգրան Պետրոսյան
«Ռեանիմատոլոգիայի և ռեաբիլիտոլոգիայի դաշնային գիտակլինիկական կենտրոն»-ի կրթական ծրագիր	Վերապատրաստում	ՌԴ, Մոսկվա	Հոկտեմբեր 2023	Անահիտ Իսախանյան
Ֆիզիկական դաստիարակության և սպորտի միջազգային ֆեդերացիայի (FIEPS) 18-րդ եվրոպական կոնգրես	Սեմինար	Հյուսիսային Մակեդոնիա, Օհրիդ	2024 1 ամիս	Աննա Մարտիրոսյան

«Բազմամասնագիտական թիմերի և գիտական նախագծերի կառավարում»	Վերապատրաստում	Ավստրիա	Մարտ 2024	Արփինե Մուրադյան
"Explainable AI tools for DLBCL lymphoma classification"	Սեմինար	Գերմանիա	Հունիս, 2024	Եվա Բարեղամյան
ԵՄ-ի օստեոարթրիտի ասոցիացիայի աշխատաժողով	Սեմինար	Ավստրիա	2024	Տիգրան Պետրոսյան
ԵՄ-ի օստեոարթրիտի ասոցիացիայի աշխատաժողով	Սիմպոզիում	Հունաստան	2024	Տիգրան Պետրոսյան
Մասնագիտական վերապատրաստում	Սեմինար	Շիրակի պետական համալսարան	2024 մարտ	Տիգրան Պետրոսյան
«Հենաշարժողական համակարգի խնդիրների ախտորոշման եւ բուժման արդի մեթոդներ»	Սեմինար	ՀՀ Ծաղկաձոր	2024թ. 2 օր	Հասմիկ Ղուկյան
«Հենաշարժողական համակարգի խնդիրների ախտորոշման եւ բուժման արդի մեթոդներ»	Սեմինար	ՀՀ Ծաղկաձոր	2024թ. 2 օր	Գայանե Ասցատրյան
«Հենաշարժողական համակարգի խնդիրների ախտորոշման եւ բուժման արդի մեթոդներ»	սեմինար	ք. Ծաղկաձոր	9-10 նոյեմբեր, 2024թ.	Կարինե Ղուկյան
"Manual Sculptural Plastic of face"	դասընթաց	ք. Երևան	հուլիս 2023թ.	Կարինե Ղուկյան
«Ներգրավված քաղաքացի» USAID, IFES	համալսարանական դասընթաց	ք. Երևան	հունվար-հունիս 2023թ.	Ղուկյան Կ. Զաքարյան Ն.
«Ինչպես գրել գիտական աշխատանք» (ՀՖԿՍՊԻ)	գիտագործնական սեմինար	ք. Երևան	փետրվար 2023թ.	Ղուկյան Կ. Զաքարյան Ն. Սարգսյան Մ.

«Թեստաբանություն» (ՀՖԿՍՊԻ)	գիտագործնական սեմինար	ք. Երևան	Մարտ 2023թ.	Ղույան Կ. Հարությունյան Ա. Զաքարյան Ն. Աղաբաբյան Հ. Ասատրյան Մ. Դանիելյան Կ. Գրիգորյան Կ. Մկրտչյան Ն. Սարգսյան Մ. Սարգսյան Ա.
“Advantages and limitations of using flipped classroom model” NATIONAL ERASMUS+ OFFICE IN ARMENIA	դասընթաց	ք. Երևան	փետրվար 2023թ.	Կարինե Ղույան
“Video as a Learning Tool” NATIONAL ERASMUS+ OFFICE IN ARMENIA	դասընթաց	ք. Երևան	փետրվար 2023թ.	Կարինե Ղույան
“Hybrid teaching and learning” NATIONAL ERASMUS+ OFFICE IN ARMENIA	դասընթաց	ք. Երևան	փետրվար 2023թ.	Կարինե Ղույան
“Active learning and digital technologies in the teaching process: mobile learning and gamefication” NATIONAL ERASMUS+ OFFICE IN ARMENIA	դասընթաց	ք. Երևան	փետրվար 2023թ.	Կարինե Ղույան
«Դասավանդման և ուսումնառության մեթոդներ» ԵՊՀ, NATIONAL ERASMUS+ OFFICE IN ARMENIA	թեմատիկ սեմինար- քննարկում	ք. Երևան	Նոյեմբեր 2022թ.	Կարինե Ղույան
«Հավատարմագրման ազդեցությունը բուհի բարելավման գործընթացներում»	սեմինար- քննարկում	գ. Բյուրական	օգոստոս 2021թ.	Կարինե Ղույան
“Organizing a research paper for international journals” ELSEVIER RESEARCHER ACADEMY	առցանց սեմինար		ապրիլ 2021թ.	Կարինե Ղույան
“General guidelines of using journal metrics and matching sources to a manuscript” ELSEVIER RESEARCHER ACADEMY	առցանց սեմինար		ապրիլ 2021թ.	Կարինե Ղույան
“Scopus Author ID– the author’s profile in Scopus and the possibility of its correction ELSEVIER RESEARCHER	առցանց սեմինար		ապրիլ 2021թ.	Կարինե Ղույան

ACADEMY				
Համակարգչային դասընթաց (ՀՖԿՄԴԻ)	վերապատրաստում	Երևան	15.06.2022	Զաքարյան Ն. Մկրտչյան Գ. Գրիգորյան Կ. Սարգսյան Ա.
Մասնագիտական կրթության և ուսուցման զարգացման ազգային կենտրոն /վերապատրաստում/	Կարողություններին միտված ուսումնառության գործընթացի կազմակերպման և իրականացման արդյունավետության բարձրացում	Երևան	2024թ. Ապրիլի 18,19,22	Խաչատրյան Լուսինե Սարգսյան Մարգարիտա Մելինե Հովհաննիսյան
Modern methods of biovisualization in physiology and medicine	/conference/	Yerevan, Armenia	2023, October 16-18	Խաչատրյան Լուսինե
ERASMUS+ National kick-off days	Meeting, discussion		2023 May 30,31	Խաչատրյան Լուսինե
«Գիտության շարժիչ ուժը»	Ներդրողիտության և թունաբանության ոլորտում իրականացվող գիտական հետազոտությունների ի թեմայով քննարկումներ	Երևան ԵՊՀ	2023թ. Մայիսի 26	Խաչատրյան Լուսինե
5 շաբաթյա 120 ՇՄՁ Ռեաբիլիտացիայի առանձնահատկությունները հենաշարժիչ համակարգի վնասվածքների ժամանակ	վերապատրաստում	Երևան	2024, Հոկտեմբեր	Տեր-Մարգարյան Նունե
Վերականգնողական բժշկություն միջմասնագիտական վերապատրաստում	վերապատրաստում	Երևան	2022-2023	Տեր-Մարգարյան Նունե
Փափուկ հյուսվածքների տեխնիկական կինեզիոթերապիստների պրակտիկայում	վերապատրաստում	Թբիլիսի, Վրաստան	2023	Տեր-Մարգարյան Նունե
Актуальные проблемы медико-биологических наук и спорта	Конференция	Иркутский филиал РУС «ГЦОЛИФК»	13-14 апреля 2022	Սարգսյան Մարգարիտա Ասատրյան Մարինե
<<Մասնագիտական կրթական ծրագրի որակի ապահովում>> վերապատրաստման դասընթաց	Երևան	2020	24 ժամ	Վ. Գեղամյան
<<Միկրոմիմիկայի ճանաչում>> տեսագործական դասընթաց	Երևան	2021	12 ժամ	Վ. Գեղամյան
Մարզիչների	Երևան	2023	110 ժամ	Վ. Գեղամյան

վերապատրաստման դասընթաց			/Ցկրեդիտ/	
<<Դեպրեսիան մեր կյանքում, հաղթահարման ուղիները>> վերապատրաստման դասընթաց	Երևան	2023	16 ժամ	Թ. Սոֆյան
<<PTSD>>, կորուստ, վիշտ համախտանիշների հետ հոգեբանական աշխատանքների առանձնահատկություններն ու մոտեցումները>> թեմայով դասընթաց	Երևան	2021	Մեկ ամսյա դասընթաց	Թ. Սոֆյան
<<Эриксоновский гипноз>> վերապատրաստման հեռավար դասընթաց	Մոսկվա	2024	32 ժամ	Թ. Սոֆյան
<<Ներածություն, փսիխոսոմատիկա, ախտորոշում և թերապիա>> վերապատրաստման դասընթաց	Երևան	2023	12 ժամ	Ա. Ստեփանյան
<<Спортивная психология>> վերապատրաստման դասընթաց	Մոսկվա	2022	72 ժամ	Ա. Ստեփանյան
<<Эриксоновский гипноз>> վերապատրաստման հեռավար դասընթաց	Մոսկվա	2024	32 ժամ	Ա. Ստեփանյան
<<Սպորտային գործունեության հոգեբանամանկավարժական ապահովման արդի հիմնախնդիրները>> թեմայով գիտագործնական սեմինար խորհրդակցության մասնակցություն	Իջևան	2022		Ս. Արզաքանյան
<<Կարողություններին միտված ուսումնառության գործընթացի կազմակերպման և իրականացման արդյունավետության բարձրացում>> ծրագրով վերապատրաստում	Երևան	2024	եռօրյա	Ս. Արզաքանյան
“Олимпийский спорт и спорт для всех”.	доклад	Казань	8-11 сент. 2021	Акопян Е.С.
Proceedings of the II International Scientific Conference "Health and Sport"	On-line գեկույց	Tbilisi,	17-18 May, 2022,	Հակոբյան Ե.Ս.
Proceedings of the III	On-line	Tbilisi,	27-28 April,	Հակոբյան Ե.Ս.

International Scientific Conference "Health and Sport"	զեկույց		2023	
Всероссийская научная конференция с международным участием, посвященная 100-летию со дня рождения Л.П. Матвеева	доклад доклад	Москва	21-22 ноября 2024	Акопян Е.С. Григорян Ю.Г.
XXVIII международный научный конгресс “Олимпийский спорт и спорт для всех”, посвященный 80-летию Казахской академии спорта и туризма.	On-line доклад	Алматы, Казахстан,	17-18 декабря 2024.	Акопян Е.С.
Անահիտ Ջուրարյան	«Քննադատական և մտածողություն» թեմայով վերապատրաստման դասընթաց (Обучающий курс «Критическое мышление»)	ԵՊՀ	2024	5օր
Tanjyan Lusine "New Russian Exodus and Host Societies: Impacts and Responses"	International Conference	Yerevan, YSU	November 14-15, 2024	2 days
Tanjyan Lusine "Issues of Armenian Culture and Identity"	International Conference	Armavir, Sardarapat	May 24-26, 2023	2 days
Tanjyan Lusine "Globalization and current socio-cultural processes in Armenia. problems and perspectives"	International Conference	Yerevan, IAE	October 18- 19, 2023	2 days
Սաֆարյան Սիրանուշ	Համակարգչային դասընթաց բուհում	Երևան	2021-22թ	2021-22թ
Սաֆարյան Սիրանուշ	Ատեստավորում	Երևան	2022թ	2022թ
Պողոսյան Մանյա թեստաբանություն	վերապատրաստում	Հ/հ	2023 թ.	
Պողոսյան Մանյա նախնական մասնագիտական/արհեստագործական/ և միջին մասնագիտական կրթական ծրագրեր իրականացնող պետական ուսումնական	վերապատրաստում	Հ/հ	18– 22.04.24թ.	3 օր

հաստատությունների դասախոսների և արտադրական ուսուցման վարպետների վերապատրաստում				
--	--	--	--	--

Աղյուսակ 9

3.4 Գիտահետազոտական ծրագրերի շրջանակում (այդ թվում՝ դրամաշնորհային) իրականացված հետազոտությունները			
Ծրագրի Անվանումը	Ժամկետը	Հետազոտողը /անուն, ազգանուն/	Ֆինանսավորման աղբյուրը և ծավալները
Մարմնի կայունությանը լավացնող վարժությունները կարող են նպաստել շարժական հատուկ կարիքներով երեխաների շարժողական հմտությունների և լոկոմոցիայի զարգացմանը:/ Core Stability Exercises Can Develop Motor Skills And Locomotor Performance In Children With Special Motor Needs	2022-2023	Ղարիբյան Ա	Հայկական գիտության և կրթության ազգային հիմնադրամ
Իդիոպաթիկ սկոլիոզի պաթոֆիզիոլոգիան և ֆիզիոթերապևտիկ միջամտության արդյունքների մշտադիտարկման կարևորությունը/Pathophysiology Of Idiopathic Scoliosis: Monitoring The Physiotherapy Strategy	2020-2021	Պետրոսյան Տ.	Հայկական գիտության և կրթության ազգային հիմնադրամ
Շարժողական հատուկ կարիքներով երեխաների կրթական միջավայրի էրգոնոմիկ վերլուծությունը/Ergonomic Analysis Of Educational Environment For Schoolchildren With Special Motor Needs	2020-2021	Մկրտչյան Հ.	Հայկական գիտության և կրթության ազգային հիմնադրամ

3.5 Ուսումնամեթոդական և գիտահետազոտական գործունեության վերաբերյալ ներկայացնել վերլուծություն			
Ծրագրի ուժեղ կողմերը		Ծրագրի թույլ կողմերը կողմերը	
1.	Վերապատրաստումների և սեմինարների մասնակցում	1.	Մայրենի լեզվով մասնագիտական գրականության պակաս, գրադարանային ֆոնդի սակավություն:
2.	Գործնական դասերի իրականացում հենց անմիջապես կլինիկաներում, վերականգնողական կենտրոններում՝ բուժառուների ներգրավածությամբ	2.	Գործնական դասերի համար նախատեսված դահլիճի բացակայություն
3.	Կրթական ծրագրում գիտահետազոտական բաղադրիչի ծավալի մեծացում՝ տարբեր դասընթացների և թեմաների ներդրման միջոցով	3.	Ուսումնական և գիտահետազոտական աշխատանքներում նույն մարդկանց ներգրավվածություն (ոչ բոլոր մասնագետներն են ներգրավված աշխատանքներում)
4.	ՊԴ անձնակազմի ներգրավում ամբիոնի ուսումնագիտական գործընթացին:	4.	Ուսումնական գործընթացում և հետազոտական աշխատանքներում կիրառվող սարքերի և գործիքների մասնակի առկայություն
5.	ԿԾ-ի շրջանակներում կլինիցիստերի ներգրավում	5.	Դասապրոցեսի գործնականության (ժամաքանակի) ու հետազոտական աշխատանքների սակավություն
6.	Համագործակցություն ինստիտուտի գիտահետազոտական կենտրոնի հետ	6.	Պրակտիկ փորձի ձեռք բերման դժվարություններ
7.	Համագործակցություն այլ բուհերի վերականգնողական բժշկության ամբիոնների հետ	7.	ԿԾ-ի շրջանակներում պրակտիկայի ուշ իրականացում
8.	Դրամաշնորհների առկայություն		
Բարելավման հնարավորությունները			
1.	Դասախոսների կատարած հետազոտությունների կիրառումը լսարանում		
2.	Դահլիճի ստեղծում		
3.	Վերապատրաստումների և սեմինարների իրականացում		
4.	Հեռանկարում երիտասարդ ակադեմիական կադրերի պատրաստում:		
5.	Դրամաշնորհային ծրագրերի ավելացում՝ ներգրավելով դասախոսների և ուսանողների		

6.	Հետազոտությունների իրականացման նպատակով տարբեր վերականգնողական կենտրոնների հետ համագործակցություն
7.	Պրակտիկան ավելի վաղ կազմակերպման հնարավորություն:

Չափանիշ 4. Կրթական ծրագրի որակի բարելավման մեխանիզմները

Չափորոշիչ 4.1 ՄԿԾ շրջանակում գործում են մասնագիտության կրթական ծրագրերի մշտադիտարկման, արդյունավետության գնահատման, բարելավման ընթացակարգեր և մեխանիզմներ

4.1.1 ԿԾ-ն ունի որակի ապահովման մշակված մեխանիզմներ և պատասխանատու:
4.1.2 Ներքին և արտաքին շահակիցները ներգրավված են ԿԾ-ի որակի ներքին ապահովման գործընթացներում: Արտաքին շահակիցները պարբերաբար ներգրավված են ԿԾ-ի գործընթացներում: Արտաքին շահակիցները մշտապես ընդգրկված են լինում ամփոփիչ աշխատանքների ատեստավորման հանձնաժողովներում:
4.1.3 ԿԾ-ի շրջանակում հետադարձ կապի մեխանիզմներով հավաքագրվում է իրականացվող կրթական գործընթացների մասին հավաստի տեղեկատվություն, որը վերլուծվում է ծրագրի բարելավման համար: ԿԾ-ի շրջանակներում արտաքին շահակիցները անձամբ մասնակցում են ուսանողների կլինիկական պրակտիկաների պաշտպանությանը:
4.1.4 ԿԾ-ի շրջանակում իրականացվում է առաջավոր փորձի ուսումնասիրում և համեմատական վերլուծության արդյունքների հիման վրա կատարվում են կրթական ծրագրի բարելավման աշխատանքներ: ԿԾ-ի շրջանակներում իրականացվել է կլոր սեղան-քննարկում՝ ֆիզիկական վերականգնման ոլորտի միջազգային և հայաստանյան առաջատար կազմակերպությունների ներկայացուցիչների մասնակցությամբ: Հանդիպմանը, բացի Հայաստանում գործող վերականգնողական առաջատար կենտրոնների ներկայացուցիչներից և ոլորտի մասնագետներից, մասնակցել են նաև «Թերապիստներ Հայաստանի համար» կազմակերպության հիմնադիր տնօրեն՝ Armineh Babikianը (ԱՄՆ), Հայ-ամերիկյան սպորտային բժշկության կոալիցիայի հիմնադիր տնօրեն՝ Nick Tavoukjianը (ԱՄՆ) և Վիրջինիայի համագործակցության Համալսարանի ֆիզիկական թերապիայի ամբիոնի վարիչ՝ Մայք Լանդրին (Կանադա), ինչպես նաև վերականգնողական ոլորտի խորհրդատուներ: Մատնանշվում են մի շարք կարևոր հիմնահարցեր՝ <ul style="list-style-type: none"> • Ֆիզիկական վերականգնման բնագավառում բուժման պլանների /պրոտոկոլ/ ձևաչափերի ներդրում կրթական համակարգում:

<ul style="list-style-type: none"> • Գործատուների կողմից կրթական ծրագրերի վերաբերյալ նոր առաջարկություններ, • Առաջատար թերապիստների կողմից դեպքերի նկարագրում և քննարկում՝ գործնական դասերի ձևաչափով:
<p>4.1.5 ՄԿԾ մակարդակում ձևավորված միջազգային համագործակցությունները նպաստում են կրթական ծրագրի միջազգայնացմանն ու դասախոսական և ուսանողական շարժունության ցուցանիշների բարելավմանը:</p>

4. ՄԿԾ միջազգայնացման ցուցանիշներ

Աղյուսակ 11

4.1 Միջազգային համագործակցային հնարավորություններ				
Ծրագրի անվանումը	Գործընկեր	Համագործակցության ձևը	Տարեթիվ	Մասնակից ուսանողներ /Ա.Ա.Հ./

Աղյուսակ 12

4.2 ԿԾ ուսանողի արտագնա շարժունություն				
Ուսանող /Ա.Ա.Հ./	Շարժունության երկիրը	Շարժությունության բուհը	Արդյունքը	Ժամկետը

Աղյուսակ 13

4.3 ԿԾ-ում ուսանողի ներգնա շարժունություն				
Ուսանող /Ա.Ա.Հ./	Շարժունության երկիրը	Շարժությունության բուհը	Արդյունքը	Ժամկետը

4.4 ԿԾ-ի ակադեմիական արտագնա շարժունություն				
ՊԴ անդամ /Ա.Ա.Հ./	Շարժունության երկիրը	Շարժունության բուհը	Արդյունքը	Ժամկետը

4.5 ԿԾ-ՈԻՄ ակադեմիական ներգնա շարժունություն				
ՊԴ անդամ /Ա.Ա.Հ./	Շարժունության երկիրը	Շարժունության բուհը	Արդյունքը	Ժամկետը

4.6 Միջազգային գործունեության վերաբերյալ ներկայացնել վերլուծություն			
Ծրագրի ուժեղ կողմերը		Ծրագրի թույլ կողմերը կողմերը	
1.	ԿԾ-ի վերջնարդյունքների համադրում ֆիզիոթերապիայի միջազգային ասոցիացիայի ուղեցույցների և վերջնարդյունքների հետ	1.	Ծրագիրը ներառում է դասընթացներ, որոնք վերջնարդյունքների վերանայման կարիք ունեն
2.	Բենչմարկինգի իրականացում	2.	ՊԴԱ և ուսանողների արտագնա շարժունության պակասը
Բարելավման հնարավորությունները			
1.	Պրակտիկայի ժամերի հնարավոր ավելացում		
2.	Կրթական Ծրագրի և Ֆիզիոթերապիայի համաշխարհային ասոցիացիայի վերջնարդյունքների նույնականացում		
3.	Բուժման պլանների /պրոտոկոլ/ միջազգային ձևաչափերի ներդրում կրթական համակարգում		

4.7 Որակի ապահովման գործընթացների վերաբերյալ ներկայացնել վերլուծություն			
Ծրագրի ուժեղ կողմերը		Ծրագրի թույլ կողմերը կողմերը	
1.	Անաչառ և թափանցիկ գործելաոճ:	1.	Անձնակազմի որակավորման և վերապատրաստման համակարգի բացակայություն:

2.	Վարչակազմի և անմիջական ղեկավարի աջակցություն:	2.	Հայերեն լեզվով գիտամեթոդական նյութերի պակաս:
3.	Սեմինարների և վարպետաց դասերի իրականացում:	3.	Գործնական լսարանների բացակայություն:
4.	Մասնագիտական պրակտիկայի բազաների բազմազանություն:	4.	Մասնագիտական սարքավորումների սղություն:
5.	Օտար լեզվի իմացությամբ դասախոսների առկայություն:	6.	Երիտասարդ կադրերի պակասը:
6.	Աշխատաշուկայում շրջանավարտների մեծ պահանջարկ:	7.	Շարժողական հատուկ կարիքներով անձանց հետ աշխատելու մասնագիտացում ունեցող դասախոսների պակասը:
7.	Գիտական ներուժի առկայություն:	8.	Պրակտիկայի ժամերի սակավություն
		9.	Հարակից, միանման դասընթացների առկայություն
Բարելավման հնարավորությունները			
1.	Պրակտիկ բազաների ընդլայնում տարբեր մարզերում:		
2.	Ամբիոնում հետբուհական գիտական ծրագրերի իրականացման համար համարժեք միջավայրի ստեղծում:		
3.	Ոչ ֆորմալ կրթական ծրագրերի ընդլայնում:		
4.	Արտաքին փոխհամագործակցության մեծացում:		
5.	Պրակտիկական ավելի վաղ անցկացնելու հնարավորություն:		
6.	Որակավորված և փորձառու դասախոսական անձնակազմի համալրում:		
7.	Հարակից դասընթացների վերամիավորում՝ մեկ առարկայի շրջանակներում:		

5. Ընդհանուր եզրակացություն կրթական ծրագրի մշտադիտարկման վերաբերյալ

- Դասավանդման որակի բարձրացման և կրթական ծրագրերի լիարժեք իրականացման համար անհրաժեշտ է մասնագիտական ամբիոնն ապահովել նուրբատեխնիկական բազայով՝ գործիքներ և ֆիզիոթերապևտիկ մարզասարքեր, կինեզիոթերապիայի դահլիճ:
- Ֆիզիկական վերականգնման բնագավառում բուժման պլանների /պրոտոկոլ/ ձևաչափերի ներդրում կրթական համակարգում:**
- Գործատուների կողմից կրթական ծրագրերի վերաբերյալ նոր առաջարկություններ,
- Առաջատար թերապիստների կողմից դեպքերի նկարագրում և քննարկում՝ գործնական դասերի ձևաչափով:
- Կրթական ծրագիրը Եվրոպական և միջազգային չափանիշներին համապատասխանեցնելու և այդ չափանիշների հիման վրա ծրագրի

վերջնարդյունքները ընդլայնելու նպատակով անհրաժեշտ է մի շարք նոր դասընթացների ներդրում: Այսպես, օրինակ՝ Ֆիզիկական վերականգնման ակադեմիական կրթություն ապահովող արտերկրի բուհերի գերակշիռ մասն իր ծրագրում ներառել է «Ռեաբիլիտացիան հանրային առողջության համակարգում» դասընթացը, որն ունի մեծ մուլտիդիսցիպլինար ազդեցություն ներկայիս և ապագայում ձևավորվող հանրային ռեաբիլիտացիոն ծառայությունների մոդելների, հաշմանդամության կառավարման տեսության և պրակտիկայի զարգացման և ռեաբիլիտացիոն ծառայությունների ձևավորման համար անհրաժեշտ սոցիալական քաղաքականության մշակման վրա: Այս դասընթացը ուսանողներին հնարավորություն կտա ձևավորել խնդիրների լուծման բարելավված կարողություններ, համայնքային մակարդակով և առանձին հիվանդների գնահատման և միջամտական ծրագրեր իրականացնելու համար անհրաժեշտ առավել բարձր մակարդակի հմտություններ, գործնական հետազոտական հմտություններ, որոնք հիմնված են ապացուցողական մոտեցումների վրա, ինչպես նաև վերլուծական մտածելակերպի և կազմակերպչական՝ լիդերային կարողունակություններ:

Այս ամենի համար հիմք են հանդիսացել նաև հանդիպումները ԱՀԿ ներկայացուցիչների հետ, որտեղ կարևորվում է կրթական ծրագրերում միջդիսցիպլինար մոտեցումների անհրաժեշտությունը, ինչպես նաև հաշվի է առնվել «Առողջարարական ֆիզիկական կուլտուրա՝ կինեզիոլոգիա» մագիստրոսի կրթական ծրագրի շրջանավարտների հետ իրականացված թիրախային հետազոտությունների արդյունքները:

5. Ընդհանուր եզրակացություն կրթական ծրագրի մշտադիտարկման վերաբերյալ

(ՈՐԱԿԻ ԱՊԱՀՈՎՄԱՆ ԲԱԺՆԻ ԳՆԱՀԱՏՈՒՄ)

1. Մշտադիտարկումն իրականացվել է հաստատված ձևաչափին համապատասխան: Նկատելի է այս ՄԿԾ-ում վերլուծական մոտեցման կիրառումը և տեղեկատվության լրացման փորձը:
2. Բավականին մանրամասն են նկարագրված չափորոշիչների կետերին համապատասխան տեղեկատվությունը: SWOT վերլուծությունները կապված են ինքնավերլուծության դաշտերում ներկայացված տեղեկատվության հետ: Ընդհանուր առմամբ ՄԿԾ ինքնավերլուծությունը հիմքում կենտրոնացել է խնդիրների վերհանման վրա, սակայն որոշ կետերում տեղեկատվությունը մի փոքր իրար հակասող է: Մասնավորապես.
  - **1-ին չափանիշի տակ գրված է՝** «Գիտելիքների ամրապնդման և փոխանցման գործընթացը պահանջում է ունենալ կինեզիոթերապիայի դահլիճ՝ հազեցած բավարար քանակությամբ գործիքներով, մեխանոթերապիայի սարքերով: Ինստիտուտը տրամադրել է հետազոտական թախտեր և շիրմաներ, որոնք կազմում են վերը նշված ռեսուրսների նվազագույն տոկոսը: Նշված պայմաններում ուսումնական գործընթացը չի կարող ապահովել գիտելիքների մատուցման և ամրապնդման և փոխանցման լիարժեքությունը»: Սակայն ռեսուրսների համար նախատեսված «Չափորոշիչ 2.1 Կրթական ծրագրի արդյունավետ իրականացման համար առկա են անհրաժեշտ ռեսուրսներ» կետի տակ նման խնդիր նշված չէ՝ ցույց տալով, որ ռեսուրսի խնդիր չունենք: Այնինչ պետք էր դա նկարագրել այստեղ:
  - «3.1.1 ԿԾ-ում առկա են դասավանդվող բոլոր առարկաների նկարագրերը, դասընթացների ծրագրերը, որոնք համապատասխանում են ԿԾ-ում սահմանված վերջնարդյունքներին» կետում գրած է՝ «ՄԿԾ-ում առկա են բոլոր կիսամյակներում դասավանդվող առարկաների նկարագրերը, որտեղ ներառված են համապատասխան վերջնարդյունքները»: Այսինքն վերջնարդյունքների վերաբերյալ խնդիր չի դիտարկվել: Այնինչ «4.6 Միջազգային գործունեության վերաբերյալ ներկայացնել վերլուծություն» SWOT-ում որպես թույլ կողմ գրված է՝ «Ծրագիրը ներառում է դասընթացներ, որոնք վերջնարդյունքների վերանայման կարիք ունեն»: Անհասկանալի է միջազգայնացման հետ կապը և մյուս կողմից վերջնարդյունքների հետ կապված խնդիր, որը 3.1.1-ում նկարագրված չէ: 3.1.1-ում վերջնարդյունքների վերաբերյալ ուսումնասիրություններ և դիտարկումներ չեն արվել: Մասնավորապես, արդյո՞ք ՄԿԾ վերջնարդյունքները համապատասխանում են մասնագետի պահանջներին, չկա՞ արդյոք դրանց վերանայման կարիք, դասընթացների վերջնարդյունքներն ապահովո՞ւմ են արդյոք ՄԿԾ վերջնարդյունքները և այլն:

3. «Չափանիշ 4. Կրթական ծրագրի որակի բարելավման մեխանիզմները» չափանիշում մեծամասամբ կետերը լրացված չեն: Չնայած, ի տարբերություն մյուս ՄԿԾ-ների մշտադիտարկման հաշվետվությունների՝ Կինեզիոլոգիայի ՄԿԾ-ում բերված են հղումներ ՈԱԲ-ի անցկացրած հարցումների և ֆոկուս խմբերի վերաբերյալ:
4. Աղյուսակներում ներկայացված ցուցանիշները կարևոր տեղեկատվություն են ապահովում կրթական ծրագրի վերաբերյալ, սակայն այդ ցուցանիշների դինամիկան համեմատական չի վերլուծվել և փոխկապակցվել հետազայում ուժեղ կամ թույլ կողմերի հետ:
5. Ընդհանուր առմամբ կատարված մշտադիտարկումը կարևոր քայլ և ձեռքբերում է ՄԿԾ արդյունավետության գնահատման և հետագա ավելի խորացված վերլուծությունների համար:

ՀԱՎԵԼՎԱԾ 3. ԿՐԹԱԿԱՆ ԾՐԱԳՐԻ ԲԱՐԵԼԱՎՄԱՆ ՊԼԱՆԻ ՁԵՎԱԹԵՐԹ

Աղյուսակ 18

ՄԿԾ մշտադիտարկման արդյունքում վերհանված խոշոր խնդիրները				
1.	ԿԾ-ի իրականացման շրջանակներում անհրաժեշտ է՝			
	1. Գործնական պարապմունքների համար ունենալ գործնական դահլիճ-դասասենյակ՝ հագեցած կինեգիոթերապևտիկ արդի սարքավորումներով: 2. Գործնական դասաժամերի ավելացում: 3. Պրակտիկայի կազմակերպում սկսած 3-րդ կուրսից:			
	Բարելավման գործողությունները /քայլերը	Ակնկալվող արդյունքը	Ժամկետները	Պատասխանատուները
1.1	Գործնական բաղադրիչի ավելացում	Նոր հմտությունների ձեռք բերում: Առկա հմտությունների ամրապնդում	Ուստարվա ընթացքում	Ամբիոնի վարիչ, որակի պատասխանատու, գիտական գծով պատասխանատու
1.2	Հարակից դասընթացների վերամիավորում	Արդյունավետության բարձրացում և որակի բարելավվում	Ուստարվա ընթացքում	Ամբիոնի վարիչ, որակի պատասխանատու,
1.3	Գործնական պարապմունքների համար դահլիճ-դասասենյակի ստեղծում	Գործնական դասընթացների արդյունավետության բարձրացում	Ուստարվա ընթացքում	Ամբիոնի վարիչ, որակի պատասխանատու, գիտական գծով պատասխանատու
1.4	Պրակտիկայի կազմակերպում սկսած 3-րդ կուրսից	ԿԾ-ի շրջանակներում ավելի պրակտիկա հեն ուսուցում: Տեսական և պրակտիկ գիտելիքների համադրում	Ուստարվա 6-րդ կիսամյակ	Ամբիոնի վարիչ, որակի պատասխանատու, գիտական գծով պատասխանատու, պրակտիկայի բաժնի վարիչ, պրակտիկայի ղեկավարներ